20
L. D. 1

ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5453 — 1/14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 25 ՇԵՎՎԱԼ 1321 — ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5453

درعلیه غازتهسی ﴿ آره‌ول ﴾ نامه‌جه اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Յեղափոխեալ Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ԻՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՆՈՐ ՏԱՐԻ
ԿԸ ՊԱՐԵՒՄԱԴԹԻ
1904

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Տարի մըն ալ անցաւ մեր վրայէն, ու այսօր Նորին սեմին վրայ կը գտնուինք։

Տարիները կանգ չեն առներ բնաւ, ու մեր կեանքի հեւքոտ վազքի մը պէս ամանոց անիւին կապուած, կը դառնայ չարունակ Տիեզերքին ծոցը, մինչեւ այն օրը, երբ զ'ձեզ տարիներու անիւին կապող թելը փրթի ու մենք գլորինք դէպի գերեզման։

Կեանքի ճամբորդութեան միջոցին կը հանդիպինք մերթ գեղածիծաղ ու յաճախ ճախճախուտ հովիտներու. ո՛չ մէկին մէջ կանգ կ'առնենք, սակայն։ Այդ վայրերուն աղօտ ու դժպէհ ապաւորութիւնները հաղիւ թէ հետք մը կը թողուն մեր ճամբորդի յիշողութեան մէջ։ Մեր ապրած ամէն մէկ վայրկեանին, կը ծծենք ուսմ մը ժպիտ կամ կաթիլ մը արցունք, եւ այդ ուրախութեան ուսմերը, կամ արտմութեան կաթիլները մեր կեանքին անունը կը կազմեն։ Մտատանջութիւններու եւ յոյսերու, յաջողութիւններու եւ դժբախտութիւններու խառնուրդ մըն է կեանքը, մերթ անհաւասար ելեւէջ մը, ու մերթ պայքար մը նիւթական, բարոյական ու հոգեկան գոյութեան, որոնց մէջ ո՛վ գիտէ որո՛նք չտեղան, եւ որո՛նք ինկան։ Տարիները մէկզմէկ կը ծնին, եւ իրարու կը կապկեն միեւնոյն արեւը, որ կը լուսաւորէ ու կը կենդանացնէ, միեւնոյն արեւը՝ յաւիտենականութեան ծոցէն, միեւնոյն աղուներն ու գարունները, եւ մարդկութիւնը կը վերածի այդ ամէնուն մէջ, մեռած տարիներուն հետ դիակներ ալ թողլով իր ետեւն։

Միայն մարդկութիւնն է որ կը յոգնի, կ'իյնայ, կը բարձրանայ մերթ ուղիղ համմտաութիւններով, ու մերթ անկարելի պատահականութիւններով, եւ դարերուն ծոցը կը նետէ ալխատութեան հետքեր, որոնք իր գոյութեան, իր զարգացումին, եւ իր յառաջդիմութեան պատմութիւնը պիտի հիւսեն օր մը։

Ինչ որ ալ ըլլայ, սակայն, տարիներու անցուդարձին այդ սիդեմատիք միօրինակութիւնը, մարդ կամ մարդկութիւնը դատապարտած պիտի ըլլայ չարունակ չահագործելու անցնող վայրկեանները եւ արժեցնելու գոնէ իր գոյութեան իրաւունքը։ Եթէ անցնող տարուան մեր կեանքը ուսումնասիրենք, ապահովաբար պիտի տեսնենք, թէ ինչ թանկագին ժամեր ու օրեր անցուցած ենք ապարդիւն։ Կարծես անոնց մէջ ապրած չէլալինք բնաւ։ Կեանքը ժամանց մը չէ, սակայն, տարիներուն հանդէպ սոսկ իբրեւ դիտող ապրիլը չի նշանակեր ապրած ըլլալ։ Եւ հիմա, որ դէրագոյն վայրկեանի մը այդ մխիթարական անցումէն մենք ողջ եւ առողջ, երբ յետադարձ ակնարկ մը կը նետենք մեր կեանքի անցեալին վրայ, մենք զմեզ չենք կրնար կամ թէ հաղիւ կրնանք զմեզ զտնել այդ անցեալի օրերուն մէջ. ո՛վ որ իրական ու տեւական գործ մը չէ՛ թողած իր ետին, ա՛ն չկրնար ապրած ըլլալու վայելքը ունենալ իր հոգիին խորը։ Իմաստասիրական ըմբռնումով, սկեպտիկութիւնը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ մարդուս խղճմը իր կեանքի անցեալին հետ, իզուրէ՛ անոր նախորդ վարդապետութիւններուն եւ աւանդութիւններուն հետ։ Անցեալին մէջ իրական կեանքով մը ապրած ըլլալու անապացոյց գոյութիւնը, եւ ասոր մասին մեր ունեցած կասկածը կամ տարակոյսը ամէնէն աւելի խոր ու նիւթական սկեպտիկութիւնը պիտի ներշնչէ մեզի, եւ ալ նոյն ատեն կեանքը դատրած պիտի ըլլայ իր որոշ նպատակէն, եւ պիտի տարուբերի օրերու ծանրատաղտուկ ծփանքին մէջ, իրենց ղէկը կորսնցուցած նաւերու նման։ Եւ պէտք չէ՛ մոռնալ թէ սկեպտիկութիւնը, ըլլայ հաւատքի, թէ դաւանանքի, աւանդութեան թէ կեանքի մասին միակ վերջն է մարդուս, տառապանքի մրակ աղբիւրը, որ կ'անդամալուծէ գործունէութեան եւ ապրելու օգին, եւ մարդերէն կը չնչէ այն ապուշ ցաւագարները, որոնց համար կեանքը տառապանք մըն է, եւ ասոր՝ ունայնութեան սաւեր մը միայն։

Հմտերական դարաշրջաններու դիւցազկան պատմութեան մէջ կը կարդանք այն մեծ նաւաբեկութիւնը, որուն հանդիպեցաւ Ոդիսեւս։ Այս վերջինը ծովամոյն ըլլալու վիճակին մէջ կը գտնուէր։ Եւ տեսա կեանքի նոր շող մը ծագեց իրեն համար։ Կաղմասի աղջիկը դիւցուհի Լեւկոթէա, վեր ելաւ ծովին անդունդներէն, եւ փաղամ (bandetelle) մը երկնցնելով Ոդիսեւսի, ըսաւ. «Ա՛ռ այս անմահ փաղամը, զանիկա տարածէ կուրծքիդ վերայ, եւ ա՛լ մի վախար ո՛չ վիշտէն եւ ոչ մահէն։ Երբոր ափունքը ելլես, այդ փաղամը ծովին անդունդը նետէ, երեսդ անդին դարձնելով»։

Զգիտենք, թէ այդ փրկարար փաղամը նորէն բերուեցա՞ւ ծովերու անդունդէն ափունք երէն հեռու ճամբորդող մարդկութեան կեանքը ապահովելու համար։ Անոր կարուսաը, սակայն, չկրցաւ մարդկութեան ճակատագիրը փոխել։

Հիմա մենք մեր կեանքին համար ունինք ամէնէն խորհրդաւոր եւ գեղահիւս փաղամը, զոր մեզի տուաւ Քրիստոսութեան Աստուածային դիցուհին առողջ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒ, կեանքերու գոյութեան եւ կրօնքներու մխիթարութեան միակ աղբիւրը պիտի ամայապող եւ ապրելիք մարդկութեան համար։

Ուրեմն ամէն բանէ առաջ հաւա՛տք ունենք մեր կեանքին վրայ, եւ բարոյական՝ առողջ սկզբունքներով արդիւնաւորեցէք զանի այն բոլոր վարկեանները մէջ, որոնք իրենց ներկային մէջ իրականութիւն մըն են, եւ որոնք փոչի պիտի դառնան։ Աշխատեցէք այդ փոշիներէն չինել կեանքին ոսկեղէն սափորը, անոր մէջ օր մը ձեր կեանքին ալ ճաթիւնները ամփոփելու համար։

Այդ պայմաններով միայն չատ տարիներ պիտի մաղթեմ ձեզի։

ՄՈՒՇԵՂ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԿԱՂԱՆԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Թէ ինչպէս իմացայ ձեզի պատմելիքս, կարեւորութիւն չունի. հերիք է որ լաւ պատմեմ։ Եւ սակայն վստահ եմ լաւ պատմելուս առաջուց կ'ըսեմ, առանց հեգինակի արժանապատուութեան. որովհետեւ ատոր մէջ իբր հեգինակ մատ չունիմ, պիտի գտնուիմ պարզապէս լսածներս գրելով։

Հեղ մը ծեր մամ մը կար իր թոռուը հետ, որոնք իրարու նկատմամբ տածած գորովէն զատ ուրիշ բան չունէին. մամը եօթանասունը եօթը տարեկան էր, ու թոռը՝ ութը։

Օրիսեոն անել փողոցին մէջ զտնուող գործարարական տան մը վերերորդ յարկը կը բնակէին, Ղէհվիլի եւ Մէնեմոնթաի մէջտեղը, թաղ մը, ուր բնաւ հարուստ չկայ։

Ու նոյն իսկ այս աղքատ դրացիներուն մէջ իրենց թշուառութիւնը աչքի կը զարնէր։ Երեւակայեցէք թէ ո՞րչափ մեծ էր այդ թշուառութիւնը։

Տղան անկար էր, հիւանդ, ու գրեթէ տասերկու ամիսէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր, իսկ պառաւը չատ ծեր, չատ ակար. որքան ալ բարի կամք ունենար, դարձեալ չէր կրնար չատ աշխատիլ։

Բարեբաղդաբար թշուառները իրարու թալ, անկէ Սկոտիա անցնելու համար։

Երկու օրէն Լոքնէս պիտի հասնէր ու Լիւսին պիտի տեսնէր։ Արդէն իսկ կրկներեւոյթի մը մէջ իր աչքին առջեւ կուգային չէկ թաւուտներու մէջ յառաջապահ ուղին եւ պայծառ երկինքին տակ պարզուող կապոյտ լիճը։ Կը նշմարէր Լիւսին, որ լերան վրայ կը քալէր, Մխ Կրիֆիթի ընկերակցութեամբ։ Ու մռայլ տխրութիւն մը նկարուած էր մանկամարդ աղջկան դէմքին վրայ։

Արման սկսաւ մեծաքայլ պտրտիլ սենեակին մէջ, փորձելով մտածումին դերադրդռումը հանդարտեցնել չարժումի միջոցաւ։ Բայց ի զուր տեղ կը փոխէր, չէր կրնար աչքին առջեւէն հեռացնել խրոովիչ ցնորքը։ Միշտ կը հետեւէր անոր։ Ո՛չ կրնար անկէ հեռանալ եւ ո՛չ ալ ուշադրել ինքզինքը։ Լիւսի իր մէկնելը, զինքը դրաւած ու պահանջկոտ, այնպէս որ իրեն չատ մօտ կը ղդար մանկամարդ աղջիկը։ Միշտ ցաւագին արտայայտութիւն մը կը տեսնէր անոր դէմքին վրայ։ Բարձրաձայն ըսաւ. «Ինչո՞ւ համար ինծի չափ տառապողի մը երեւոյթը ունի։»

Ու ձայն մը, որ մանկամարդ աղջկանը ըլլալ կը թուէր, իր ականջին փսփսաց. «Որովհետեւ քեզի չափ տարաբաղդեմ։» Ու իր առջեւ կանգնող այդ ուրուականին հետ խօսելով, որ հեշտալի ու չարչարող էր միանգամայն, ըսաւ.

—Եթէ դժբախտ ես, ինչո՞ւ համար այդքան հեռուները մեկնեցար եւ ինչո՞ւ համար մեր երկուքին միջեւ անջրպետ դրիր ծովը։

Ուրուականը պատասխանեց.

—Ապահով ըլլալու համար թէ չպիտի թերանամ այն խոստումիս մէջ զոր տուի, քեզ նորէն չտեսնելու մասին։ Եթէ չատ մօտ դտնուէի, թերեւս քեզ տեսնելու փափաքիս չկարենայի դիմադրել։ Եթէ երբեք աեղի տայի անգամ մը, ո՞վ կրնար երաշխաւորել թէ դիմումները իրարու յաջորդելով գէշ գործ մը չպիտի ընէին։ Մարդ չատ տկար է ինքզինքին հանդէպ։ Ու իմ սիրոս քեզմով լեցուած է համակ։

Արման, խելացիր, գոյեց.

—Ուրեմն ինչ խոյս տալու յամառութիւնը մի ունենար։ Ինչ փոյթ պատահելիքը։ Չեմ կրնա՞ր այսպէս ապրիլ։

Իրեն այնպէս թուեցաւ որ Լիւսիի դէմքը քաղարկուած էր գոլորշիով. նուազ որոշակի երեւցաւ, իբր թէ հեռացած ըլլար ան, ու ձայնը աւելի ակար, իր ականջին հասաւ.

—Դիտես թէ անկարելի է ատիկա, քանի որ քու կամքովդ կապուած կը մնաս քու չղթայիդ, հաւատարիմ՝ պարտականութեանդ, տուած խոստումիդ, պատիւիդ. թերեւս այդ պատճառաւ իսկ մեռնիս։

Ցնորքը կ'անհետանար տակաւ։ Ու Արման, որ քիչ մը առաջ խոյս կուտար անկէ, ուզեց զայն բռնել, ալ եւս չտեսնելու վախով համակուած, եթէ երբեք ձեռքէն փախցնէր մանկամարդ աղջիկը։ Բայց ամէն ինչ մնայլ դարձաւ իր մտածումին մէջ, ու ինքզինքը մինակ գտաւ իր լռիկ սենեակին մէջ։

Ֆիզիքական ու բարոյական խոր ընկճումի մը մէջ ինկաւ Արման։ Թիկնաթոռի մը մէջ նստած, իր ականջին անցնելէն յետոյ, իր պայծառամտութիւնը վերստացաւ, ալ աւելի յուսահատութեան մատնուելով։ Ամէն ինչ վերջացած էր. ըմբռնելու էր իրաց այդ վիճակը, քաջութիւնը ունենալով զայն խոստովանելու, ամէն կրկնումներու առաջքը առնելու համար։

—Ի՞նչ, խամաճիկը...

—Այո՛, խամաճիկը...

—Հարստացա՞նք, Մամ։

—Այո՛, ձագուկս, տե՛ս։

Ու անոր կը ցուցնէ իր ինը ֆրանք տասնըհինգ սանթիմները, ամէնն ալ սա, խոշոր կոյտ մը։

Պզտիկը կը ծափահարէ։

—Շո՛ւտ գնա՛, Մամ, չուտ գնա՛, մի ուշանար։

Մեկնեցաւ։ Ո՛չ, պիտի չուշանայ. իր տակ ծեր սրունքներովը դրացիներուն կը վազէ առաջ, իր վերջին երեք տասակները ծախելու համար։

— Զգուկիս դեղ պիտի դնեմ անոր համար, կ'ըսէ։

Ու ճիշդ կ'ըսէ, դեղ է գնելիքը։

Տասը ֆրանք ունի վերջապէս։ Կէս մամ կարանցուց տասը համար, բայց դրամը կայ։ Որքա՜ն կ'աճապարէ, գէշ աղէկ հակառակ սահեցնող մայթին, ցուրտին, որ կը սառեցնէ իր ոսկորները, որովհետեւ ո՛չ երէկ, ոչ ալ այսօր բան մը կերած է, իր ունեցածը չունեցած հիւանդին խչտեակին վրայ ձգելով, խեղճակ չորջաղգեստ մը ունի, ու բարակ պլուզ մը՝ չապիկին վրայ։ Պըռո՜ւռ, կ'երթայ սակայն. ու հեռունէ ալ եւս։ Զուլեր առաջին դէմը ելած խանութը մտնել, հո՛ն, հոն երթալու է, կրանտ Օթերային մօտը։ Թերեւս այս տարի ալ հոն է խամաճիկը. ու թերեւս, ո՞վ գիտէ, տասը ֆրանքէն աւելի չարժէր։

Այո՛, նոյնն էր, ու ակարկելով գնեց տասը ֆրանքի. լաւ ճանչցաւ. նոյնն էր։ Ետ կը դառնայ, զայն սրտին վրայ սեղմելով, մոր մը զգուշութիւններով, որպէս թէ վախար մէկ կողմը ցուցընելէն, ու ինքն ալ կ'ըսէ.

— Ինչ աղուոր է։

Կարճ կապենք։ Բաղդը ողբերգուներուն ամէնէն սոսկալին է։ Իրականութենէն զատ ոչ ոք կրնայ այնքան լաւ պատրաստել, հնարել coup de théâtre ները. երբոր մարդ զանոնք կը պատմէ, կեանքին դրամները միայն երկու բառով պէտք է ըսել։

Պառաւը երկու երկայն ժամեր դուրս մնացած էր ու երբ տուն եկաւ, ձագուկի մեռած գտաւ։

Երէկ թաղեցին Անթուան մամուն ձագուկը։

Պզտիկ դագաղին մէջ կարկտուած կերպասի կտորէ պատանքին վրայ դրուած էր փալաւն գոյներով հնչուն զանգակիկներով ու հրաշալի ոսկեզօծումներով խամաճիկը, ու ատանկով խեղճ դիակը իր ծնունդի նուէրը ունեցաւ։

Երանի թէ Անթուան մամն ալ իր կանդնդէքը ունենար, Մա՜ռ...։

ԺԱՆ ՌԻՇԲԻՆ

Թարգմ. Բ. Ա. ՄԷԼԻԱ

ՆՄՈՅՇ ՄԸ

ՔԷՐՈՆԷԿԻԻ ՆՈՐ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԵՆԷՆ

(Շար. Գե.ի թիւհն եւ վերջ)

Երրորդ ու վերջին վտանգը, որմէ կ'ուզեմ զգուշացնել ձեզ, խրեցուցած է բաղմաթիւ ցեկանաւերը, որոնք հոմուռոյց առագաստներով մեկնած էին, ու բարեյաջող ծովագնացութեան լաւագոյն յոյսերը կը ներշնչէին,—երաշխաւորելու կամ փոխանակագիր փոխանցագրելու վրանգալից սովորութիւն է։ Այո՛, այս սովորութիւնը վտանգալից է, մանաւանդ վասնզի ընդհանրապէս բարեկամութեան տրաւքին երեւոյթներով կը յարձակի ձեր վրայ, կոչում կ'ընէ ձեր վեհ ընդգծներուն ու ըսել կուտայ ձեզ. «Ինչպէս կարենայի իմ պարզ սորագրութիւնս դնել ու բարեկամի մը չօգնել»։ Ճիշդ ա՛յն պատճառով որ այս մտածումին մէջ մէջ արդարացի ու զովելի բան մը կայ, այդ գործողութիւնն այնչափ վտանգալից է։ Կ'ուզեմ ջանալ այս գործողութիւնը ձեր նկատառութեան յանձնել այնպիսի կերպով մը, որ ամէնէն տակաւնութեանդ, տուած խոստումիդ, պատիւիդ. թերեւս այդ պատճառաւ իսկ մեռնիս։

Ցնորքը կ'անհետանար տակաւ։ Ու Արման, որ քիչ մը առաջ խոյս կուտար անկէ, ուզեց զայն բռնել, ալ եւս չտեսնելու վախով համակուած, եթէ երբեք ձեռքէն փախցնէր մանկամարդ աղջիկը։ Բայց ամէն ինչ մնայլ դարձաւ իր մտածումին մէջ, ու ինքզինքը մինակ գտաւ իր լռիկ սենեակին մէջ։

Ֆիզիքական ու բարոյական խոր ընկճումի մը մէջ ինկաւ Արման։ Թիկնաթոռի մը մէջ նստած, իր ականջին անցնելէն յետոյ, իր պայծառամտութիւնը վերստացաւ, ալ աւելի յուսահատութեան մատնուելով։ Ամէն ինչ վերջացած էր. ըմբռնելու էր իրաց այդ վիճակը, քաջութիւնը ունենալով զայն խոստովանելու, ամէն կրկնումներու առաջքը առնելու համար։

—Զրսե՞ս, այն ատեն պիտի ունենամ անանկ մը։

— Հարկա՞ւ պիտի ունենաս,

— Կը տեսնես Մամ, վստահ եմ որ եթէ ունենամ, անմիջապէս պիտի աղէկնամ։

Ու այս գաղափարը կուգայ անդադար իր միտքը դրաւել։ Ու երբ խեղճ պզտիկը աւելի գէշնայ, երբ իր ցաւերը զինքը աւելի տանջեն, երբ անշահ հողը զայն դղրդցնէ, որպէս թէ ուզէր անոր շունչը հատցնել, օ՜հ այն ատեն փափաքը աւելի չատ կ'ըլլայ, գրեթէ խիստ։

Ու այն ատեն կը տեսնուի որ տենչը թերեւս կ'աւելցնէ ցաւը, իբր թէ մոգական ուրիշ ցաւը անցընէր այդ խաղաւիկին սատանմամբ։

Այս բանը հասկցած էր պառաւ Անթուան Մամը։ Խամաճիկը խոստանալէն յետոյ ինքներիները ըսած էր որ պէտք է խոստումը բռնել ու այս միջոցը ուներ, իր քերոքեն քիչ մըն ալ ապրեցնելու համար։ Այո՛, պիտի ունենար իր խամաճիկը ու պիտի առողջանար. ան ալ վերջապէս սկսած էր հաւատալ այս իմաստ յոյսին։

Այո՛ պիտի ունենար, բայց ինչպէս։ Ինչպէս որ ան ալ կ'ըսէր անիրականալի տեսնի մը արցունքներով լեցուած աչքերը։ չատ սուղ ըլլալու էր ատանկ խամաճիկ մը։ Հարուստի խաղալիկ էր։ Առնուազն քսան ֆրանք, թերեւս ալ աւելի։ Ո՞ւր պիտի գտնէր այդ ոսկին, ինք՝ որ ծրծթին գոյն ալ չէր տեսած եւ որ երբեմն հաղիւ կը տեսնէր խոշոր սու մը իրեն տրուած ողորմութիւններուն մէջ։ Բառն ֆրանք հարստութիւն մը, ինչ...։

Ծախեց այն լաթի կտորները զորս իրենն կուտային ձրան համար։ Այնչափ դժուարաւ ձեռք բերած, քիչի մը հացի ու միսի տամակները անդամ ծախեց։

Պզտիկին համար քիչ մը պահեց։ Հապա ինք, ծոմ կը բռնէր։ Ու երբ մինակը ուտէր ու ան հարցնէր.

— Անօթի՞ չես, Մամ.

— Ո՛չ կը պատասխանէր. եպենագործին աշխատանոցին մէջ պնակ մը ապուր խմցուցին։

Ու այսպէս երկու օր անցաւ առանց բերանը բան մը դրած ըլլալու. ինչ հոգ. ան պիտի ունենար իր խամաճիկը։

Այսպէս երեք տխուր ի վեր խնայողութիւն կ'ընէր եւ երէկ չէ առջի օրը առաւն ինը ֆրանք տասնըհինգ սանթիմ ունէր։

— Առնուազն տասը ֆրանք կը մնայ. տասը ֆրանք պէտք է այսօրուընէ մինչեւ վաղը ութսունըհինգ սանթիմ ալ գտնելու է։

Այն օրը Անթուան Մամուն ձագը աւելի գէշ էր։ Տասնըհինգ օրէ ի վեր սոսկալի ցուրտ կ'ընէր ու կ'երեւակայէք թէ ինչ վիճակ ունենալու էր փոքրիկ հրեշտակը։ Ու խեղճերը չէին կրցած ողորմութիւն ընել պառաւին։ Իրենք ալ ցուրտէն ու անօթութենէն կը մեռնէին։ Այլ եւս ծախելու լաթի կտոր մը չի կար. հացի եւ փայտի երեք տամտակ. ահաւասիկ ինչ որ կը մնար ձեղնայարկին մէջ։

Բայց խեղճ պզտիկը այնչափ ակար, այնչափ ակար է որ բան չի կրնար ուտել։ Ի՞նչ կը ծառայէ ուրեմն հացը.— հապա ինքը, օ՜հ, կարեւորութիւն մի տար, հապա վաղը, վաղը կրնա՞ գտնել հաց։ Ինչ որ պէտք է այս վայրկեանին, պիտանին, անհրաժեշտը, ալ եւս սնունդը չէ, խմամիկն է, եթէ հիմակ անոր դողդողացող ձեռքերուն մէջ ըլլար, անպատճառ աւելի լաւ պիտի ըլլար։

—Ինչ աղուոր էր, կ'ըսէ անդիէն, խղդուած հռնդիւնով մը։

Ու իր աչքերը կը բացուին խոշոր, իր ունդունքը, հիւանդութենէն սեղմուած, կը չարժին յանկարծ, տաքութիւն մը կուգայ անոր մարմին վրայ, իր այնքան տժգոյն շրթունքները կը կենդանանան։ Կեա՛նքը, այո՛, կեանքը։ Պիտի ապրի, եթէ իր երազը իրականանայ։

—Ինչ աղուոր էր։

—Հիմա՛կ... հիմակ գնել պիտի երթամ։

—Ի՞նչ, խամաճիկը...

—Այո՛, խամաճիկը...

—Հարստացա՞նք, Մամ։

—Այո՛, ձագուկս, տե՛ս։

Ու անոր կը ցուցնէ իր ինը ֆրանք տասնըհինգ սանթիմները, ամէնն ալ սա, խոշոր կոյտ մը։

Պզտիկը կը ծափահարէ։

—Շո՛ւտ գնա՛, Մամ, չուտ գնա՛, մի ուշանար։

Մեկնեցաւ։ Ո՛չ, պիտի չուշանայ. իր տակ ծեր սրունքներովը դրացիներուն կը վազէ առաջ, իր վերջին երեք տամտակները ծախելու համար։

— Ձագուկիս դեղ պիտի դնեմ անոր համար, կ'ըսէ։

Ու ճիշդ կ'ըսէ, դեղ է գնելիքը։

Տասը ֆրանք ունի վերջապէս։ Կէս մամ կարանցուց տասը համար, բայց դրամը կայ։ Որքա՜ն կ'աճապարէ, գէշ աղէկ հակառակ սահեցնող մայթին, ցուրտին, որ կը սառեցնէ իր ոսկորները, որովհետեւ ո՛չ երէկ, ոչ ալ այսօր բան մը կերած է, իր ունեցածը չունեցած հիւանդին խչտեակին վրայ ձգելով, խեղճակ չորջաղգեստ մը ունի, ու բարակ պլուզ մը՝ չապիկին վրայ։ Պըռո՜ւռ, կ'երթայ սակայն. ու հեռունէ ալ եւս։ Զուլեր առաջին դէմը ելած խանութը մտնել, հո՛ն, հոն երթալու է, կրանտ Օթերային մօտը։ Թերեւս այս տարի ալ հոն է խամաճիկը. ու թերեւս, ո՞վ գիտէ, տասը ֆրանքէն աւելի չարժէր։

Այո՛, նոյնն էր, ու ակարկելով գնեց տասը ֆրանքի. լաւ ճանչցաւ. նոյնն էր։ Ետ կը դառնայ, զայն սրտին վրայ սեղմելով, մոր մը զգուշութիւններով, որպէս թէ վախար մէկ կողմը ցուցընելէն, ու ինքն ալ կ'ըսէ.

— Ինչ աղուոր է։

Կարճ կապենք։ Բաղդը ողբերգուներուն ամէնէն սոսկալին է։ Իրականութենէն զատ ոչ ոք կրնայ այնքան լաւ պատրաստել, հնարել coup de théâtre ները. երբոր մարդ զանոնք կը պատմէ, կեանքին դրամները միայն երկու բառով պէտք է ըսել։

Պառաւը երկու երկայն ժամեր դուրս մնացած էր ու երբ տուն եկաւ, ձագուկի մեռած գտաւ։

Երէկ թաղեցին Անթուան մամուն ձագուկը։

Պզտիկ դագաղին մէջ կարկտուած կերպասի կտորէ պատանքին վրայ դրուած էր փալաւն գոյներով հնչուն զանգակիկներով ու հրաշալի ոսկեզօծումներով խամաճիկը, ու ատանկով խեղճ դիակը իր ծնունդի նուէրը ունեցաւ։

Երանի թէ Անթուան մամն ալ իր կանդնդէքը ունենար, Մա՜ռ...։

ԺԱՆ ՌԻՇԲԻՆ

Թարգմ. Բ. Ա. ՄԷԼԻԱ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ժ.Ա.

Գիշերային լռութեան մէջ կամաղի ձիւներ արձակեց Արման։ Համերաշխութիւնը սպառած էր ալ եւս, ու կը խորհէր թէ իր համակերպութիւնը խարկանք մը չէ՞ մի՞թէ եւ թէ կրած չարչարանքներէն աւելի աղէկ չէ՞ ոմիրը. կրնար չատ դիւրաւ հեռանալ Բրազանէն ու Բարիզ երթալ, անկէ Սկոտիա անցնելու համար։

Երկու օրէն Լոքնէս պիտի հասնէր ու Լիւսին պիտի տեսնէր։ Արդէն իսկ կրկներեւոյթի մը մէջ իր աչքին առջեւ կուգային չէկ թաւուտներու մէջ յառաջապահ ուղին եւ պայծառ երկինքին տակ պարզուող կապոյտ լիճը։ Կը նշմարէր Լիւսին, որ լերան վրայ կը քալէր, Մխ Կրիֆիթի ընկերակցութեամբ։ Ու մռայլ տխրութիւն մը նկարուած էր մանկամարդ աղջկան դէմքին վրայ։

Արման սկսաւ մեծաքայլ պտրտիլ սենեակին մէջ, փորձելով մտածումին դերադրդռումը հանդարտեցնել չարժումի միջոցաւ։ Բայց ի զուր տեղ կը փոխէր, չէր կրնար աչքին առջեւէն հեռացնել խրոովիչ ցնորքը։ Միշտ կը հետեւէր անոր։ Ո՛չ կրնար անկէ հեռանալ եւ ո՛չ ալ ուշադրել ինքզինքը։ Լիւսի իր մէկնելը, զինքը դրաւած ու պահանջկոտ, այնպէս որ իրեն չատ մօտ կը ղդար մանկամարդ աղջիկը։ Միշտ ցաւագին արտայայտութիւն մը կը տեսնէր անոր դէմքին վրայ։ Բարձրաձայն ըսաւ. «Ինչո՞ւ համար ինծի չափ տառապողի մը երեւոյթը ունի։»

Ու ձայն մը, որ մանկամարդ աղջկանը ըլլալ կը թուէր, իր ականջին փսփսաց. «Որովհետեւ քեզի չափ տարաբաղդեմ։» Ու իր առջեւ կանգնող այդ ուրուականին հետ խօսելով, որ հեշտալի ու չարչարող էր միանգամայն, ըսաւ.

—Եթէ դժբախտ ես, ինչո՞ւ համար այդքան հեռուները մեկնեցար եւ ինչո՞ւ համար մեր երկուքին միջեւ անջրպետ դրիր ծովը։

Ուրուականը պատասխանեց.

—Ապահով ըլլալու համար թէ չպիտի թերանամ այն խոստումիս մէջ զոր տուի, քեզ նորէն չտեսնելու մասին։ Եթէ չատ մօտ դտնուէի, թերեւս քեզ տեսնելու փափաքիս չկարենայի դիմադրել։ Եթէ երբեք տեղի տայի անգամ մը, ո՞վ կրնար երաշխաւորել թէ դիմումները իրարու յաջորդելով գէշ գործ մը չպիտի ընէին։ Մարդ չատ տկար է ինքզինքին հանդէպ։ Ու իմ սիրոս քեզմով լեցուած է համակ։

Արման, խելացիր, գոյեց.

—Ուրեմն ինչ խոյս տալու յամառութիւնը մի ունենար։ Ինչ փոյթ պատահելիքը։ Չեմ կրնա՞ր այսպէս ապրիլ։

Իրեն այնպէս թուեցաւ որ Լիւսիի դէմքը քաղարկուած էր գոլորշիով. նուազ որոշակի երեւցաւ, իբր թէ հեռացած ըլլար ան, ու ձայնը աւելի ակար, իր ականջին հասաւ.

—Դիտես թէ անկարելի է ատիկա, քանի որ քու կամքովդ կապուած կը մնաս քու չղթայիդ, հաւատարիմ՝ պարտականութեանդ, տուած խոստումիդ, պատիւիդ. թերեւս այդ պատճառաւ իսկ մեռնիս։

Ցնորքը կ'անհետանար տակաւ։ Ու Արման, որ քիչ մը առաջ խոյս կուտար անկէ, ուզեց զայն բռնել, ալ եւս չտեսնելու վախով համակուած, եթէ երբեք ձեռքէն փախցնէր մանկամարդ աղջիկը։ Բայց ամէն ինչ մնայլ դարձաւ իր մտածումին մէջ, ու ինքզինքը մինակ գտաւ իր լռիկ սենեակին մէջ։

Ֆիզիքական ու բարոյական խոր ընկճումի մը մէջ ինկաւ Արման։ Թիկնաթոռի մը մէջ նստած, իր ականջին անցնելէն յետոյ, իր պայծառամտութիւնը վերստացաւ, ալ աւելի յուսահատութեան մատնուելով։ Ամէն ինչ վերջացած էր. ըմբռնելու էր իրաց այդ վիճակը, քաջութիւնը ունենալով զայն խոստովանելու, ամէն կրկնումներու առաջքը առնելու համար։

Իբր թէ Լիւսի մեռած ըլլար։ Գերեզմանը ա՛ն նուազ իրմէ պիտի ծածկէր մանկամարդ աղջիկը որքան տարաբաղդումը։ Լիւսի մեկնած էր, նոյն ինքն իրեն՝ Արմանի խնդրանքին վրայ։ Այն ատեն ի՞նչ կը նշանակէր բանականութեան այս ընդվզումը, իր էութեան բսլանդակ ըմբոստացումը բաժանման դէմ։ Ասիկա չէր կրնար եւ չպիտի կրնար տալապէս ըլլալ։ Լիւսի անձնատուր եղող աղջիկ չէր. ինքզինքն ալ չէր կրնար անոր հետ կենակցիլ։ Մինան երեսի վրայ ձգելով։ Երբեք այդ լուծման վրայ չէր խորհած եւ ոչ ալ վէճի տակ ձգած զայն։ Անկանոն կեանք մը ընկերային դիրքի կորուստ, բարեկամներու հետ խզում, տխրարիկ ընկերութեան կողմէ դատապարտում, ահա ձեռք բերելիք արդիւնքը, որուն իրագործման չէր փափաքեր ո՛չ Լիւսի, եւ ոչ ալ ինքը։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ (111)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ժ.Ա.

Գիշերային լռութեան մէջ կամաղի ձիւներ արձակեց Արման։ Համերաշխութիւնը սպառած էր ալ եւս, ու կը խորհէր թէ իր համակերպութիւնը խարկանք մը չէ՞ մի՞թէ եւ թէ կրած չարչարանքներէն աւելի աղէկ չէ՞ ոմիրը. կրնար չատ դիւրաւ հեռանալ Բրազանէն ու Բարիզ երթալ, անկէ Սկոտիա անցնելու համար։

Երկու օրէն Լոքնէս պիտի հասնէր ու Լիւսին պիտի տեսնէր։ Արդէն իսկ կրկներեւոյթի մը մէջ իր աչքին առջեւ կուգային չէկ թաւուտներու մէջ յառաջապահ ուղին եւ պայծառ երկինքին տակ պարզուող կապոյտ լիճը։ Կը նշմարէր Լիւսին, որ լերան վրայ կը քալէր, Մխ Կրիֆիթի ընկերակցութեամբ։ Ու մռայլ տխրութիւն մը նկարուած էր մանկամարդ աղջկան դէմքին վրայ։

Արման սկսաւ մեծաքայլ պտրտիլ սենեակին մէջ, փորձելով մտածումին դերադրդռումը հանդարտեցնել չարժումի միջոցաւ։ Բայ

որ իրեն չի վերաբերիր եւ որ վրիպած է ուշադրութենէն որուն որ կը վերաբերէր ենթէ կշռումի ճիւղին մէջ կը պաշտօնավարէ՝ պիտի կարենայ խնայողութիւն մը արդիւնաւորել ի նպաստ վաճառատան, ստուգելով կշիռներուն ճշդութիւնն ու այս կշիռներն ուղղելով, մինչեւ իսկ եթէ այս բանը ղլխաւոր մաքենավարին մասնագիտութեան սահմանին մէջ ըլլայ։ Եթէ իր պաշտօնն է պարզապէս հեռագիր առնիլ բերել, դարձեալ պիտի կարենայ իր յանձնուածին առաջին նշանակէտը դնել մը ստացած հրահանգներուն տառէն անդին անցնելով, որպէս զի ստանայ փափաքելի պատասխանը։ Վերջապէս չկայ այնչափ խոնարհ ու այնչափ պարզ պաշտօն, նոյնպէս չկայ այնչափ բարձր պաշտօն, որուն մէջ հնարամտութիւն ու լօժարակամութիւն ունեցող երիտասարդ մը չկարենայ շատ շատ, ու գրեթէ ամէն օր, ինքզինքը տրժանի հանդիսացնել որ իրեն աւելի վստահին ու իրմէ աւելի՛ օգտուին, ինչպէս նաեւ ցոյց տալ, ինչ որ նուազ կարեւոր չէ, թէ անդիմադրելիօրէն որոշած է բարձրանալ։

Թերեւս օր մը, ձեր մասնայատուկ պաշտօնին մէջ, հրաման ստանաք ընելու կամ ընելու այնպիսի բան մը որ գիտէք թէ վնասաբեր է վաճառատան կամ դըրամատան շահերուն. անա այն բարեպատեհ առիթը որ կը ներկայանայ ձեզ։ Մարդու պէս ելէք խօսեցէ՛ք, պաճառաբանեցէք ու այնպէս ապացուցէ՛ք ձեր բաբրոնին թէ մինչդեռ անոր միաքն այլուր գրաւուած էր, մինչդեռ ան թերեւս քնացած կը կարծէր ձեզ, դուք մտասոյզ էիք անոր շահերուն ծառայող միջոցը փնտռելու։ Ձեր յայտնած կարծիքը կըրնայ ուղիղ ըլլալ կամ ոչ. բայց այս կըրկին պարագաներուն մէջ, կը գրաւէք յոյզոլոգիան առաջին դիրքը, քանի որ արդէն ուշադրութիւնը հրաւիրեցիք ձեր վրայ, Ձեր բաբրոնը գաղափար կազմեց թէ իր վաճառատան կամ իր դրամատան մէջ ունի ոչ թէ պարզ վարձկան մը, այլ մարդ մը, ո՛չ թէ այնպիսի մէկը որ կը յամառանայաչխատանքի՝ այնքան ժամերաալէզի փոխարէն այսքան տոլարի, այլ այնպիսի մէկը՝ որ իր պարապոյ ժամերն ու իր անյոգդոգդ մտաղաղուումները կը զոհէ վաճառատան կամ դրամատան գործերուն. մարդ ստիպողաբար կը խորհի այսպիսի պաշտօնեայի մը վրայ ու նպաստաւոր գաղափար մը կը կազմէ անոր մասին։ Լենդէուալ անոր կարծիքը պիտի հարցուի, անոր մասնագիտութեան առարկայ ըրած խնդիրներու վրայով, ու եթէ լաւ կարծիք յայտնէ, ուրիշ կարծիքներ պիտի հարցուին հետզհետէ աւելի լայնաձակ խնդիրներու վրայով, ինչ որ բարի գուշակ նշան մըն է ապագայ «ընկերակցութեան», եթէ ո՛չ ժամման բաբրոնիներուն, անշուշտ ուրիշներու հետ։ Այսպիսի պարագայի մէջ, ձեր ոտքը դրած էք սանդուխին վրայ. այնուհետեւ ձեզմէ միայն կախում ունի մագլցելիք սանդխամասերուն թիւը։

«Կատարեցէ՛ք ձեզի տրուած պատուէրը, նոյն իսկ եթէ երբեք այդ կերպով կարծանէք ձեր բաբրոնները». ահա սխալ բնաւմիտ (axiome) մը, զոր յաճախ կը լսէք եւ օրմէ զգուշացնել ձեզ։ Մի՛ ընեք այս բանը։ Հետեւելի կանոն մը չէ՛ ձեզի համար։ Լուծեցէ՛ք այդ պատուէրը, որպէս զի կարենաք փրկել ձեր բաբրոնները։ Չկայ վեհ նկարագրի տէր մէկը՝ որ երբեմն լուծած չէլլայ ապօրինութեան՝ կամ աւանդամոլութեան վերայ հիմնուած կանոնադրութիւնները, առանց տեղ նորանոր կանոնադրութիւններ խմբագրելու համար. կանոնը կը պատչաճի միայն անոնց՝ որոնք չունին վեհ տենչանքներ։ Ու մոռցած չէք թէ դուք իսկ սահմանուած էք բաբրոնիներ ըլլալու եւ հրամաններ տալու կամ յետս կոչելու։ Մի՛ վարանիք ուրեմն, ամէն անգամ երբ հաւատի ըլլաք ծառայել ձեր բաբրոնին շահերուն, եւ երբ ա՛յնչափ ապահով ըլլաք արդիւնքի մասին՝ որ կարենաք ստանձնել կանոնադրութեան պատասխանատուութիւնը։ Երբեք չէք կրնար «ընկերակից» ըլլալ, եթէ բաբրոնիներէն չատ աւելի լաւ ծանօթ չէք ձեր պաշտօնական գործերուն։ Երբ ձեր անկաշկանդ տարբերի մասին ձեզմէ հարցուն, ցոյց տուէք ձեր ճարտարամտութեան արդիւնքն ու ըսէք թէ գիտէիք որ այսինչ գործը այնինչ հետեւանքը պիտի ունենար, պարզեցէք թէ մինչեւ օ՛ր ասպիսն յսոի էին տրուած հրամաններն ու հաստատուած կանոնները։ Հնարագիտութեան տեսակէտով, ջանացէք տիրել ձեր բաբրոնիներուն մաքին վրայ, երբ կարողութիւն ունենաք, ու կանուխէն ըրէք այս նախափոյթը։ Չկայ բան մը՝ որ կարենայ աւելի՛ հաճոյք պատճառել անոր, եթէ ձեզի պէտք եղած բաբրոնի տեսակէն է. իսկ եթէ այդ տեսակէն չէ, պարտաւոր չէք անոր քով կենալ. հեռացէք անոր վաճառատունէն, երբ կարենաք, նոյն իսկ վարկենական զոհողութիւն մը կրելով, ու դուէ՛ք ուրիշ բաբրոնի մը՝ որ կարող ըլլայ տիմանիք տրոյելու։

Ինչ որ կը յատկանշէ ապագայ ընկերակցը, ապագայ միլիոնատէրը (?), առ է թէ անոր մտաքերը ծախքերէն աւելի են միշտ։ Կանուխէն կը սկսի տնտեսել, խնայասիրել, գրեթէ դրամ չանելու օրէն սկսելով։ Ուրիշի՝ ըստ կարելւոյն քիչ ըլլայ խնայասիրելի գումարը, փոյթ չէ,

(*) Սովորամոլ կամ աւանդամոլ պարսն մը, անշուշտ գերմաներէն խորհելով, կը նկատէր դիս համոզել թէ Ֆրանսերէն routine բառը գէշ առում չունի, այլ կը նշանակէ «վարժութիւն», «փորձառութիւն»...։

խնայասիրեցէ՛ք այս քիչը։ Շահադրեցէք զայն, ո՛չ թէ հարկաւորապէս սովորական պարտատոմսերով, այլ որ եւ է արժեթղթերով՝ զոր հաստատուն կարծելու պատճառներ ունիք. զգուշացէ՛ք agio-tageէ, յիշեցէք այս մասին ըսուածը։ Ընդհանուր միակ առիթ մը ձեզ պիտի ներկայանայ ձեր շահադրութիւններուն համար. ձեր խնայասիրած քիչը պիտի ըլլայ ձեզի զարմանք պատճառող վարկի չէնքի մը հիմը, դրամատէրերը վստահութիւն կ'ունենան խնայողէ՛ ներիտասարդներու մասին։ Տոլարներու իւրաքանչիւր հարիւրեակի համար զոր պիտի կարենաք ցուցնել իրը արդիւնք ձեր տաժանելիօրէն խնայասիրութիւններուն՝ որ եւ է Միդաս մը որ ընկերակից մը կը փնտռէ հազարեակ տոլարի փոխատուութիւն պիտի ընէ ձեզ եւ կամ վարկ պիտի բանայ ի հաշիւ ձեր. իւրաքանչիւր հազարեակի համար, յիսուն հազարեակ։ Տարիքով ձեզմէ մեծ եղողները պէտք ունին ոչ թէ դրամագլուխներու, այլ այնպիսի մարդու մը՝ որ գործնական սովորութիւններով ապացուցած է թէ կրնայ դրամագլուխներ ստեղծել։ Ու զասանք ստեղծելու համար, բարոյական տեսակէտով, ամենալաւ կերպն է իր սովորութիւնները համեմատել իր բնական կարողութիւններուն կամ իր միջոցներուն հետ։ Պարոններ, խնայուած առաջին հարիւր տոլարներն են որ կը յատկանշեն զորձի մարդը, իսկոյն սկսեցէք բան մը մէկ կողմ դնել. ապագայ միլիոնատէրին յայտանիշը մեզուն է։

ԷՆՏՐԻՈՒ ՔԷՐՆԸԿԻ

Սամսոն Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

Արտաքին Լուրեր

ՇԱՅՐԱԳՈՒՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճաբոն — Ռուս լրագիրներուն կարծիքը.— Ֆրանսայի մէջ.— Անգլիոյ լրագիրները — Ճաբոնի նաւատորմը։

Պիրեմիա Վիեսոմոսքի ռուս թերթը, Բարեւ զորագունդ մը ղրկելուլուրին վերայ խօսելով, կ'ըսէ թէ ձեռք առնուած այդ միջոցը որ եւ է կասկածի չենթարկեր Ռուսիոյ հաստատամիտ քաղաքականութիւնը Մայրագոյն Արեւելքի մէջ. Նաեւ կատարելապէս համապատասխան է 1898ին Ռուսիոյ կողմէ Բարէայի կառավարութեան ղրկուած յայտարարութեանը։ Նոյն թերթը կը յիշէ այդ յայտարարութեան պարունակութիւնը որ էր թէ Ռուսիա պիտի զգուշանայ Բարէայի գործերուն միջամտելէ, որքան ատեն որ այդ երկիրը, առանց օտարին աջակցութեան, ապահովէ ներքին անդորրութիւնը ու իր անկախութիւնը։ Հակառակ պարագային Ռուսիա ձեռք պիտի առնէ իր մասնաւոր շահերուն անհրաժեշտ ընծայած միջոցները։ Ռուս լրագիրը կը յայտարարէ թէ այդ տեսակ միջոցներ ձեռք առնելու ժամանակը հասած է։

— Նովոյե Վրեմիա խստիւ կը քննադատէ եւրոպական կարգ մը լրագիրներ, որոնք անիրաւ կերպով Ռուսիան կ'մեղադրեն, նոյն իսկ Ճաբոնի տրուած իր ծանուցագրէն ետքը, թէ կ'ուզէ երկարել բանակցութիւնները, որպէս զի ժամանակ ունենայ զինուոր ղրկելու Մայրագոյն Արեւելք։ Նովոյե Վրեմիա կը յարէ.— «Ռուսիան չէ, այլ Ճաբոն է որ պահանջեց նորէն քննել ռուսական առաջարկութիւնները։ Արդէն քննուած խնդիրներու այդ նոր քննութիւնն ալ՝ ապացոյց մըն է Ռուսիոյ խաղաղասիրութեան։ Ուրիշ երկիր մը միթէ միեւնոյն պարագային մէջ գտնուէր, չառնոց պատասխանած պիտի ըլլար իրաւութիւններով, բայց Բեգերսպուրգի քաղաքական շրջանակներուն մէջ այն համոզումը կը տիրէ թէ Ռուսիա պիտի չխանգարէ խաղաղութիւնը։»

—Ֆրանսայի գլխաւոր լրագիրները հանդարտութեամբ կը խօսին Մայրագոյն Արեւելքի կացութեան վրայ։ Կը յայտարարեն թէ Ռուսիոյ մէջ խաղաղութեան կուսակցութիւնը պատերազմի կուսակցութենէն չատ աւելի զօրաւոր է, եւ նոյն իսկ եթէ խաղաղութեան կուսակցութիւնը չկարենայ առ այժմ յաղթական հանդիսանալ, կարելի է հիմնուիլ գուշակել թէ պատերազմ տեղի պիտի չունենայ։ Ուրբաթ օրը Բարիզէն առնուած հեռագիր մը ծանոյց թէ Ֆրանսայի մայրաքաղաքը հաճոյ լուրերը խաղաղութեան համար չատ նպաստաւոր կը նկատուին, նաեւ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ միշտ լաւատես են կացութեան հանդէպ։ Նոյն հեռագիրը կը յարէ թէ Բարիզի մէջ գիտեն որ Ռուսիա պատերազմ չուզեր. մանաւանդ խաղաղութեան համար եռանդագործութիւն մը կը նկատուի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ եղած համաձայնութիւնը։ Նոյն իսկ կ'ըսուի որ այդ երկու տէրութիւնները բացարձակ համաձայնութիւն մը գոյացուցեր են, որով Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ եթէ պատերազմ ծագի, պատերազմ մը որ հաւանութենէն չատ հեռու կ'երեւայ հիմա, յանձն առած են բացարձակ չեզոքութիւն պահել։ Ոմանք ալ կան թէ չեզոքութիւնը երկարան այն միջոցներուն համար ալ ի գործ պիտի դրուի, զորս Ռուսիա ու Ճաբոն ձեռք պիտի առնեն երկարատեւ պատերազմի մը համար. այդ նպատակով կնքուելիք փոխառութիւններն ալ պիտի չարուին։ Ասկէ կը հետեւի որ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ եթէ պատերազմ ծագի, պատերազմը պիտի սահմանափակուի եւ այդ երկու ազգութիւնները օտարներու աջակցութիւնը պիտի չվայելեն։ Ֆրանսական շրջանակներուն մէջ, սակայն, կը կարծուի թէ խնդիրը մինչեւ այդ տեղուան՝ պիտի չերթայ եւ թէ պատերազմին առաջքը պիտի առնուի։

— Ծանուցուեցաւ թէ Լոնտոնի ռուսական եւ ճաբոնական դեսպանները այցելութիւն տուած են Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին։ Անգլիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ Ճաբոնի դեսպանը Լորտ Լանստաունի յանձներ է ռուսական պատասխանին պատճէնը, որպէս զի Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը տեղեկութիւն ստանայ։ Լոնտոնի լրագիրները մեծ կարեւորութիւն կը տան այդ տեսակցութեան որ կէս ժամէն աւելի տեւած է։ Ուրիշ իրողութիւն մըն ալ անգլիական հասարակութեան ուշադրութեանը առարկայ եղած է՝ այն է թէ անցեալ օրերուն բրիտանական կառավարութիւնը երկու ժամ շարունակ հեռաձայնով տեսակցած է Բարիզի հետ. ինչ որ կարծեցնել տուած է միջնորդութեան ծրագիր մը։ Վերջին պահուն Բարիզէն առնուած հեռագիր մը ծանոյց թէ այդ ծրագիրը, եթէ երբեք գոյութեան ալ ունեցած էր, լքուած է։

— Ճէնովայէն մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ճաբոնցի ու անգլիացի նաւային տասերկու սպաներ եւ հարիւր քսանըհինգ նաւագներ, անցեալ ուրբաթ, Ճէնովայի նաւահանգիստը ժամանելով մտեր են Գաղուեան եւ Նիչիա նոր մարտանաւերը զոր Ճաբոն գնեց Եվժանթիէնէն։ Ատոնք երկու զրահապատ յածանրակներ են եւ շինուած Անսալտո նաւագործարանին մէջ։ Ուրբաթ օրը այդ երկու մարտանաւերը, Միրի ծովակալին հրամանատարութեանը տակ, ճամբայ ելեր են Ճէնովայէն։

ՍՊԱՆԻԱ

Նախարարութիւնը.— Առեւտրական դաշնադրութիւնները.— Մահապատուութիւնը.— Osar բիրերը։

Սպանիոյ ներկայ նախարարութիւնն ալ, նախորդին պէս, միեւնոյն դժուարութեանց կը հանդիպի՝ առեւտրական դաշնադրութեանց խնդիրը ձեռք առնելէ առաջ, վասն զի մաքսապաշտներու մեծ շահեր, մանաւանդ Պիլպաոյի եւ Բաթալոնիայի մէջ, ինչպէս նաեւ չատ մը նահանգներու երկրագործներ ու ճարտարագործներ կը պնդեն նախապէս փոփոխութիւններ ձեռք բերել։ 1892էն ի վեր գործադրուող մաքսային սակացոյցին համար։ Նաեւ կը պահանջեն, ուրիշ երկիրներու հետ բանակցութեան ձեռնարկելէ առաջ, աւելի զօրաւոր մաքսապաշտութեան դրութիւն մը հաստատել։ Թէ՛ նախորդ նախարարութեան եւ թէ հիմակուան օրով եղածը այն է որ լաւ տրամադրութեան պղտամանական ապահովութիւններ արուած են՝ առեւտրական դաշնադրութեանց մասին բանակցելու Դերմանիոյ, Իտալիոյ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի հետ։ Զուիցերիոյ հետ միայն աւելի կարեւոր բանակցութիւնները կատարուեցան, որպէս զի փոխէ իր հիմակուան պայմանագրութիւնը, որ մինչեւ նպաստաւորեալ ազգին տրամադրութիւնները կը պարունակէ եւ թէ պէտք էր միւս տէրութեանց ալ տալ։ Սպանիոյ հետ եղածը կնքուելիք պայմանագրութիւններով։ Բանի մը տէրութիւններ ալ վերջերս սարքուեցան դիտողութիւններ ընել Սպանիոյ կառավարութեան՝ սպանիական քաղի մը թեղաստանութեանց դէմ, մանաւանդ Սէն-Սեպաստիանի ու Պիլպաոյի որոնք պայմանագրութիւնները բռնաբարած են՝ տարբերական ներքին մաքսեր հաստատելով օտար երկիրներու բերքերուն դէմ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Բարեգործական պզար մը.— Լեոն ԺԴ ի յոբելեանին նուէրները — Եկեղեցական եռաժեստութիւնը.— Վենեսիկի Պատրիարքութիւնը։

Վատիկանի մէջ այս ոչ մինչեւ կ'աւստմասիրի ծրագիր մը՝ կազմակերպելու համար պզար մը՝ որուն հասոյթը պիտի յատկանայ բարենպատակ գործերու։ Մխոուլիք կամ վիճականաթեան դրուելիք առարկաները այն նուէրներն են զոր Լէոն ԺԳ. Պապը ստացաւ իր յոբելեանին առթիւ։ Այդ պզարը տեղի պիտի ունենայ Անարատ Յղութեան վարդապետութեան յիսնամեակին առթիւ։

— Զայոյ կայ թէ եկեղեցական յառաջիկայ ժողովը յունիսին պիտի կատարուի եւ թէ այդ առթիւ կարմինալ պիտի անուանուին Բարիզի ու Մատրիտի պապական նուիրակները՝ մոնսնեէոր Լորէնցելի ու մոնսնեէոր Ռինալտինի։

— Կ'ըսուի թէ Պիոս Ժ. Պապը ցաւ յայտնէ որ օտար երկիրներու լրագիրները պէտք եղած կարեւորութիւնը չեն տուած իր այն գրութեան որ կը վերաբերի եկեղեցական երաժշտութեան բարենորոգմանը։ Պապը ծանուցեր է թէ մօտերս քահանայապետական նոր գրութիւն մը պիտի հրատարակէ։

— Ուրուած կ'երեւայ մոնսնեէոր Սքալապրինիի տնուանումը իբրեւ Պատրիարք Վենետիկի, պատճառ մը որ թափուր է Պիոս Ժ.ի ընտրութեամբը։ Մոնսնեէոր Սքալապրինի իտալացի այն հաղուագիւտ եկեղեցականներէն է որոնք Իտալիոյ կառավարութեան համակրութիւնը կը վայելեն։ Ինքն էր որ գերեվարուելու դէմ պայքարը կազմակերպեց Իտալիոյ մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ

Ընտրութիւնները։ — Հոռոմի Ֆրանսական դեսպանին յայտարարութիւնները։— Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։—Մերձեցումը։

Տարեգլուխի օրը Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պարրէր, տեղւոյն ֆրանսական գաղթականութեան շնորհաւորութիւններուն պատասխանելով, բանախօսութիւն մը արտասանեց, մեծ մասամբ խօսելով ֆրանքեւիտալեան մերձեցման վրայ։ Դեսպանը ըսաւ.— «Աշխատողներէն մէկը եղայ այդ բարեկամական գործին որ օրէ օր աւելի կ'ամրապնդուի։ Պէտք է յարգանքի բաժինը մատուցանել այն անձնաւորութեանց որոնք Իտալիոյ մէջ աշխատեցան երկու ժողովուրդներու միջեւ վստահութիւնը վերահաստատելու, դանակ միացնելիք բաները խուզարկելու եւ անյաստում առաջ բերելիքները անհետացնելու համար։ Ֆրանսայի կողմէն ալ պէտք է մեր յարգանքը մատուցանենք այն պետական մարդուն որ վեց տարիէ ի վեր հաստատուն ու ապահով ձեռքով մը կը վարէ արտաքին գործերը, որոնց բոլորովին կը նուիրէ իր ոյժերը եւ տաղանդները։ Դեսպանի մը դիւանագիտութիւնը համարժէքէ իր կառավարութեան քաղաքականութեանը։ Այն օրը երբ Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին Բարիզէն անցան, ամբողջ ժողովուրդի մը կողմէ ջերմապէս ծափահարուելով, երկու ազգերու սիրերը միահաղոյն կը տարփէին։ Վաւերացուցին իրենց պետական մարդոց պատգամաւորը եւ անկէ ի վեր հաստատուեցաւ թէ անոնց բարեկամութիւնը ոչ մարն իրենց կառավարութեանց համակրութեանը վրայ հիմնուած է, այլ ժողովուրդին հաւանութիւնը վրայ»։ Իտալիոյ լրագիրները համակրութեամբ կ'արտատպեն Հռոմի ֆրանսական դեսպանին այդ խօսքերը, յիշելով որ այն չբեղ ընդունելութիւնը, զոր Հռոմ վերադարձած է Պ. Լուպէի, ամենափառաւոր հոչակումը պիտի ըլլայ ֆրանքիտալեան բարեկամութեան։

ԱՆԵՐՈՋ ՄԸ ՎՐԻԺԱՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Տուամ մը Օքէի մէջ.— Լուսաւ կինը. — Ի խնդիր ամուսինին.— Սպանութիւն։

Անցեալ չորթու տուամ մը գործուեցաւ Աժէի Քալիֆորնիա օթէլին մէջ, մեծ յուզում առաջ բերելով քաղքին մէջ։ Հրաշէրի երկու պոմբեր լսուեցան, իրարանցում պատճառելով օթէլին ուղեւորներուն եւ պաշտօնեաներուն. պանդոկպետը 16 թիւ սենեակը վազեց, ուրկէ կուգային հրաշէրի ձայները. սանդուխին վրայ գտաւ մէկին տարիքով մարդ մը, որ վիրաւորած ու ալքերը դատժան, իր ձեռքին մէջ բռնած էր ռէվոլվէր մը ատակաին ծուխով շրջապատուած. պանդոկապետը տեսնելուն պէս գոչեց. «փեսաս սպաննեցի»։ Արդարեւ սենեակին մէջ արիւնաթաթաւ ու անշունչ փռուած էր դեռեւ երեսունհինգ տարու մարդ մը՝ Հանրի Պէնտանն անունով արձանագրուած էր ճարտարագէտ հողագործ, վարիչ ասիական երկրի մը մէջ գտնուող մէկ գաղթականի։ Մինչ օթէլին մէկ սպասաւորը ոստիկանութեան իմացնելու կ'երթար, բժիշկ մը կանչուեցաւ իսկոյն։ Հակառակ տրուած յարտատեւ դարմաններուն, վիրաւորեալը մեռաւ գիշերը, առանց սթափելու։ Խեղճ մարդուն ազիքները ծակած էին։ Ոստիկանութեան գոմիսէրը օթէլ հասաւ ձերբակալեց մարդասպանը։ Այս վերջինը, Պ. Սիմոն Զիմնէթթի յիսունը չարս տարեկան նախկին քարտուղար նոտար, Միլիանոյի մէջ հաստատուած, առանց դիմադրութեան անձնատուր եղաւ ու պահակաց գնաց։ Հոն հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ իր գործած ոճրին շարժառիթներուն վրայ.—

«Աղջիկս անցեալ մարտին ամուսնացած էր Պ. Պէնտանտնի հետ, որ ամուսնութենէն ուրբ օր յետոյ, առանց պատճառի լքելով իր կինը, ասիական երկիր մը կը մեկնէր, ուր իր գործերը կը կանչէին զինքը, իր ընտանին նայելով։ Բանի մը շաբաթ ետքը, նամակ մը ստացայ փեսայէս, որով կը յայտարարէր թէ չէր ուզեր ամուսնական կեանքը վերսկսիլ եւ թէ ամուսնալուծում պիտի պահանջէր։ Այս տարօրինակ վարմունքը ամուսնի մը նկատմամբ, որուն ընթացքը անթերի եղած էր, մեծ զայրոյթ առաջ բերին աղջկանս եւ իմ մէջս։ Ուստի որոշեցի, ինչ որ ալլայ։ Երթալ գտնել փեսաս ու բացատրութիւն ուզել իր անմեկնելի որոշման համար. աղջիկս ու ես այդ ասիական երկիրը մեկնեցանք, բայց երբ հոն հասանք, իմացանք թէ փեսաս մեկնած էր քանի մը օր առաջ, Ֆրանսա ուղեւորելով։ Ուստի Մարսիլիա գացող առաջին չոգենաւը նստանք, առանց գիտնալու թէ ի՛նչ եղած էր Պ. Պէրտանտնի։ Գործը այստեղուանքն էր. երբ ութ օր առաջ դրեթէ, նամակ մը ստացայ փեսայէս, որ ամուսնալուծման իր մտադրութիւնը յայտնել յետոյ, ժամադրութիւն մը կ'առաջարկեր, Ալժէի մէջ. երէկուան համար ընդունեցի այս ժամադրութիւնը, Քալիֆորնիա օթէլին մէջ. որոշեալ ժամուն գացի, ընկերակցութեամբ երկու վկաներու, Պ. Պ. Հանրի Անժէլի եւ Իպաք Տանէնի։ Երբ փեսս ներկայութեանը գտնուեցայ, պահանջեցի որ վերսկսի կենակցիլ աղջկանս հետ, որուն դէմ ոչ եւ է գանգատ չունէր, ուրեմն ամուսնութենէն յետոյ։ Փեսաս ազդուօրէն մերժեց, Այն ատեն հանեցի ռէվոլվէրս... Մնացեալը գիտէք։ Պ. Զէնեթթի վար դրուեցաւ։

ԻՏԱԼԻԱ

Տարեգլուխի շնորհաւորութիւններ.— Հռոմի Ֆրանսական դեսպանին յայտարարութիւնները.— Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները.—Մերձեցումը։

Տարեգլուխի օրը Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պարրէր, տեղւոյն ֆրանսական գաղթականութեան շնորհաւորութիւններուն պատասխանելով, բանախօսութիւն մը արտասանեց, մեծ մասամբ խօսելով ֆրանքեւիտալեան մերձեցման վրայ։ Դեսպանը ըսաւ.— «Աշխատողներէն մէկը եղայ այդ բարեկամական գործին որ օրէ օր աւելի կ'ամրապնդուի։ Պէտք է յարգանքի բաժինը մատուցանել այն անձնաւորութեանց որոնք Իտալիոյ մէջ աշխատեցան երկու ժողովուրդներու միջեւ վստահութիւնը վերահաստատելու, դանակ միացնելիք բաները խուզարկելու եւ անյաստում առաջ բերելիքները անհետացնելու համար։ Ֆրանսայի կողմէն ալ պէտք է մեր յարգանքը մատուցանենք այն պետական մարդուն որ վեց տարիէ ի վեր հաստատուն ու ապահով ձեռքով մը կը վարէ արտաքին գործերը, որոնց բոլորովին կը նուիրէ իր ոյժերը եւ տաղանդները։ Դեսպանի մը դիւանագիտութիւնը համարժէքէ իր կառավարութեան քաղաքականութեանը։ Այն օրը երբ Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին Բարիզէն անցան, ամբողջ ժողովուրդի մը կողմէ ջերմապէս ծափահարուելով, երկու ազգերու սիրերը միահաղոյն կը տարփէին։ Վաւերացուցին իրենց պետական մարդոց պատգամաւորը եւ անկէ ի վեր հաստատուեցաւ թէ անոնց բարեկամութիւնը ոչ մարն իրենց կառավարութեանց համակրութեանը վրայ հիմնուած է, այլ ժողովուրդին հաւանութիւնը վրայ»։ Իտալիոյ լրագիրները համակրութեամբ կ'արտատպեն Հռոմի ֆրանսական դեսպանին այդ խօսքերը, յիշելով որ այն չբեղ ընդունելութիւնը, զոր Հռոմ վերադարձած է Պ. Լուպէի, ամենափառաւոր հոչակումը պիտի ըլլայ ֆրանքիտալեան բարեկամութեան։

ԱՆԵՐՈՋ ՄԸ ՎՐԻԺԱՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Տուամ մը Օքէի մէջ.— Լուսաւ կինը. — Ի խնդիր ամուսինին.— Սպանութիւն։

Անցեալ չորթու տուամ մը գործուեցաւ Աժէի Քալիֆորնիա օթէլին մէջ, մեծ յուզում առաջ բերելով քաղքին մէջ։ Հրաշէրի երկու պոմբեր լսուեցան, իրարանցում պատճառելով օթէլին ուղեւորներուն եւ պաշտօնեաներուն. պանդոկպետը 16 թիւ սենեակը վազեց, ուրկէ կուգային հրաշէրի ձայները. սանդուխին վրայ գտաւ մէկին տարիքով մարդ մը, որ վիրաւորած ու ալքերը դատժան, իր ձեռքին մէջ բռնած էր ռէվոլվէր մը ատակաին ծուխով շրջապատուած. պանդոկապետը տեսնելուն պէս գոչեց. «փեսաս սպաննեցի»։ Արդարեւ սենեակին մէջ արիւնաթաթաւ ու անշունչ փռուած էր դեռեւ երեսունհինգ տարու մարդ մը՝ Հանրի Պէնտանն անունով արձանագրուած էր ճարտարագէտ հողագործ, վարիչ ասիական երկրի մը մէջ գտնուող մէկ գաղթականի։ Մինչ օթէլին մէկ սպասաւորը ոստիկանութեան իմացնելու կ'երթար, բժիշկ մը կանչուեցաւ իսկոյն։ Հակառակ տրուած յարտատեւ դարմաններուն, վիրաւորեալը մեռաւ գիշերը, առանց սթափելու։ Խեղճ մարդուն ազիքները ծակած էին։ Ոստիկանութեան գոմիսէրը օթէլ հասաւ ձերբակալեց մարդասպանը։ Այս վերջինը, Պ. Սիմոն Զիմնէթթի յիսունը չարս տարեկան նախկին քարտուղար նոտար, Միլիանոյի մէջ հաստատուած, առանց դիմադրութեան անձնատուր եղաւ ու պահակաց գնաց։ Հոն հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ իր գործած ոճրին շարժառիթներուն վրայ.—

«Աղջիկս անցեալ մարտին ամուսնացած էր Պ. Պէնտանտնի հետ, որ ամուսնութենէն ութ օր յետոյ, առանց պատճառի լքելով իր կինը, ասիական երկիր մը կը մեկնէր, ուր իր գործերը կը կանչէին զինքը, իր ընտանին նայելով։ Բանի մը շաբաթ ետքը, նամակ մը ստացայ փեսայէս, որով կը յայտարարէր թէ չէր ուզեր ամուսնական կեանքը վերսկսիլ եւ թէ ամուսնալուծում պիտի պահանջէր։ Այս տարօրինակ վարմունքը ամուսնի մը նկատմամբ, որուն ընթացքը անթերի եղած էր, մեծ զայրոյթ առաջ բերին աղջկանս եւ իմ մէջս։ Ուստի որոշեցի, ինչ որ ալլայ։ Երթալ գտնել փեսաս ու բացատրութիւն ուզել իր անմեկնելի որոշման համար. աղջիկս ու ես այդ ասիական երկիրը մեկնեցանք, բայց երբ հոն հասանք, իմացանք թէ փեսաս մեկնած էր քանի մը օր առաջ, Ֆրանսա ուղեւորելով։ Ուստի Մարսիլիա գացող առաջին չոգենաւը նստանք, առանց գիտնալու թէ ի՛նչ եղած էր Պ. Պէրտանտնի։ Գործը այստեղուանքն էր. երբ ութ օր առաջ դրեթէ, նամակ մը ստացայ փեսայէս, որ ամուսնալուծման իր մտադրութիւնը յայտնել յետոյ, ժամադրութիւն մը կ'առաջարկեր, Ալժէի մէջ. երէկուան համար ընդունեցի այս ժամադրութիւնը, Քալիֆորնիա օթէլին մէջ. որոշեալ ժամուն գացի, ընկերակցութեամբ երկու վկաներու, Պ. Պ. Հանրի Անժէլի եւ Իպաք Տանէնի։ Երբ փեսս ներկայութեանը գտնուեցայ, պահանջեցի որ վերսկսի կենակցիլ աղջկանս հետ, որուն դէմ ոչ եւ է գանգատ չունէր, ուրեմն ամուսնութենէն յետոյ։ Փեսաս ազդուօրէն մերժեց, Այն ատեն հանեցի ռէվոլվէրս... Մնացեալը գիտէք։ Պ. Զէնեթթի վար դրուեցաւ։

ԻՏԱԼԻԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄՆԵՐԸ

Իտալիոյ թագաւորին նախաձեռնութիւնը.— Իտալական նոր նամակադրոշմները.— զանազան ձեւեր։

Իտալիոյ թագաւորը նկատելով որ իր երկրին նամակադրոշմները, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի, Դերմանիոյ, Անգլիոյ եւ ուրիշ երկիրներու նամակադրոշմներ, բոլորովին զուրկ են գեղեցկագիտական ճաշակէ, ինչ որ պատիւ չի բերեր արուեստի դասական երկրի մը, որոշած է նոր նամակադրոշմներ շրջաբերութեան հանել։ Նկարիչ Պ. Մինէթթիի կողմէ ներկայացուած օրինակները կատարեալ հաճանութեան արժանացան։ Ի բաքանչիւր արժէքի համար տարբեր ձեւ նկարուած է, ամենքն ալ ճաշակաւոր։ Անոնցմէ ոմանք թագաւորին դէմքը կամ կողմնադէմքը կը ներկայացնեն, ծովային կամ ցամաքային գիւղանկարի մը մէջտեղ։ Մասնաւորապէս հետաքրքրաշարժ են մէկ եւ կրկնակ ամիթիոց նամակադրոշմները, օրինցմէ մէկը նուիրուած է Վենետիկի, իսկ միւսը՝ Մարքոնիի, անթել հեռագրութեան հնարիչին։

ԱՂԷՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀՆԵՐ

Զիմկոյի ամենեն մեծ հրդեհը.— Հրդեհի մոխիրներուն մէջ.— Սան-Ֆրանսիսքոյի մեծ հրդեհը։

Զիմկայի Իրոքուա թաղամասին հրդեհին առթիւ կը յիշուի 1871 հոկտ 8ի գիշերը ծագած մեծ հրդեհը, որ ահագին վնասներ պատճառեց քաղաքին։ Զիմկոյ ոչ ատեն բոլորովին փոյտէն ըլլալուն՝ հրդեհը անկարելի պատգամաբար տարածուեցաւ. 17,500 տուներ հրոյ ճարակ եղան։ առանց հաշուելու հանրային շէնքերը։ Քաղաքին մէկ մէկ քառակուսի մասը, ուրեմն հարիւր հէքթար տարածութեան վրայ, այրացուեր եղած էր։ Քանի մը հարիւր հոգի մեռան ու հարիւր հազար հոգի առանց ապաստանի մնացին։ Զիմկոյ չուտով կեն դանուելու ստացաւ հրդեհի աւերակներուն մէջէն։ Աղէտին հետեւեալ օրը, հինգ լրագիրներ, որոնց կազմածները բոլորովին այրած էին, վերստին հրատարակելու միջոցը գտան։ Նիւթական կորուստը երը 1 միլիար 400 միլիոն կը հանէին, որոնք մասամբ դարմանուեցան հանգանակութիւններով։ Երկու տարի յետոյ քաղաքը բոլորովին նոր կառուցու

նախորդներէն աւելի գոհացուցիչ արդիւնք մը ունի։ Ուղղակի Հանրային Պարտքի վարչութեան կողմէ յանձնարարուած հասոյթները, ոգեւոր ըմպելիներու եւ դրոշմաթուղթի ու դրոշմի տուրքերէն զատ, քիչ չատ յաւելում մը կրած են։ Ինչպէս հաղորդեցոյցը հրատարակուած պահուն ծանուցուեցաւ պահեստի գումարը 1903 մարտ 1/14ին եղած է 814,681 օսմ. ոսկի, մինչդեռ նախորդ տարին 638,536 էր։

ԿՈՒՍՏՈ ԿՈՒԻԶԻՈԼԻ ՄԱՐԲԻԶԸ, իտալական պատուիրակ Հանրային Պարտքի վարչութեան մէջ, ծանրպէս հիւանդ է եւ վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երէկ գիշեր, սեղան մը եւ յետոյ պարահանդէս տրուեցաւ Տարեգլուխի առթիւ։ Պարահանդէսը սկսաւ ժամ 5ին եւ աւարտեցաւ 9ին։ Պարասրահը չքեղապէս զարդարուած էր։ Ձոխ չքաղեղան մը ալ կար։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին արտաքին գործոց խորհրդական Նաւմ փաշա, անտառներու ու հանքերու նախարար Սէլիմ Մէլէմէտ փաշա, արտաքոյարկա Իպրահիմ պէյ, Բ. Դրան առաջին թարգմանիչ Տավլատ էֆ. արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ. նաեւ Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Ֆրանսայի, Պարսկաստանի, Հոլանտայի, Սպանիոյ, Ռումանիոյ ու Յունաստանի դեսպանները եւ այլն։

— Այսօր, Տարեգլուխի առթիւ, դեսպան Պ. Զինովիէվ ընդունեց դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները եւ ռուս գաղթականութեան երեւելիներուն շնորհաւորութիւնները։

— Զաքարոգեզ պահականոցին մէջ, երկուշաբթի, իրիկուն Մնդեան ծառի հանդէս մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Պ. Զինովիէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները եւ ռուս գաղթականութեան երեւելիները։ Նաւին կամրջակը օթոցներով ծածկուած եւ սրահի վերածուած էր ելեկտրական լոյսերով։ Հրամանատարը կ'ընդունէր հրաւիրեալները։ Սանդուխին գլուխը կեցած էին երկու նաւաստիներ՝ մէկը Խաղախի հընդարեան ծարազով եւ միւսն ալ սաւզակի հագուստով՝ ձեռքը լապտեր մը բռնած։ Թատերական ներկայացում մը տրուեցաւ նաւաստիներուն կողմէ. նաեւ ռուսական ժողովրդական երգեր երգուեցան խմբերգի մը կողմէ։ Յետոյ կատարուեցաւ նաւերներու բաշխումը, որուն ատրտելէն ետքը ներկաները հաւաքուեցան չքաղեղանի մը շուրջը։

ՍԸՐ ՀԱՄԻԼԴԻՆ ԼԱՆԿ, Օսմ. Պանքային նախորդ ընդհանուր ժողովէն ետքը, երէկ կ. Պոլիս ժամանեց եւ հիւրընկալուեցաւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր անօրէնի օգնական Պ. Նիայի տունը։

ՁԱԲԱԼՃԱՅԷՆ, երէկ, կ. Պոլիս դարձաւ Պետական Խորհուրդին անդամ Մուսթաֆա պէյ եւ ելմական Խորհուրդին անդամ Նէֆիպ պէյ որոնք գացած էին քննելու գաւառին ընդհանուր գործառնութիւնները։ Բնիչները աւարտած են իրենց պաշտօնը։

ՀԵՌԱԴՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վերահսկութիւնը որոշած ըլլալով հեռագրական ու թղթատարական գործառնութեանց մասին աւելի նոր միջոցներ ալ ձեռք առնել, այդ առթիւ տեղեկագիր մը մասոյց Մեծ-Եպարքոսին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը ու Տիկին Բոնթան, ինչպէս ծանուցինք, երկուշաբթի օրը արձակուրդով Բարիզ պիտի ուղեւորին Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԱՌՈՒԾԱԿԻ ԴՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Տէքթէրխանէի վերահսկութենէն հրահանգ ուղուեցաւ սա խնդրոյն վրայ թէ կալուածի ու հողի տէրերը երբ առուծախի համար իւմուխապէր ներկայացնեն, պարտքերու վարչութիւնները արտօնութիւն չեն տար, ըսելով որ իւմուխապէրներու մէջ նշանակուած տարածութեան չափերը որոնք կալուածագրին պարունակութեանը համաձայն գրուած են, չեն համապատասխաններ տուրքերու տումարներուն արձանագրութեանը. նաեւ արտօնագիրը այն ատեն միայն կուտան երբ տարածութիւնը ուղղուի նոյն տումարներուն համաձայն։ Այդ կերպով գործողութիւնները կը յետաձգուին եւ Թարուի սնուցկները կը վնասուին։ Տէքթէրխանէի վերահսկութիւնը նկատելով որ կալուածագիրներուն մէջ նշանակուած տարածութեան չափերը ենթադրական հաշուով գրուած են և թէ ըստ օրինի սահմանները միայն նկատողութեան կ'առնուին, որոշեց թէ տուրքերու վարչութենց առաջ բերած պատճառներով պատշաճ չէ յետաձգել առուծախի գործողութիւնները։ Այդ որոշումը հաղորդուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՊԷՐՈՒԹԻ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Մալիւմաթ կ'իմանայ թէ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, պետական Խորհուրդին ելմական ճիւղին անդամ Ֆէյզի էֆ. եւ ելմական նախարարութեան Խորհուրդին անդամ Խալիլ Բամի էֆ. Պէրութ պիտի երթան նորէն քննելու նահանգին նախորդ տէֆթէրաբ Մուսթաֆա Սէրվէթ էֆ.ի պաշտօնավարութեան օրով գործուած զեղծումները եւ արդիւնքը տեղեկագրելու Բ. Դրան։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 52րդ շաբթեան հասոյթը սապէս եղած է իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար. — Հայտարարուած էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 9,435 ֆր. անցեալ տարիէն 2,057 պակաս եւ միւս շաբթներէն ալ 3,539։ Իսկիշէհիրը Դոնեայի գիծ (445 քիլոմէթր) 4,587 ֆր. անցեալ տարիէն 656 պակաս եւ միւս շաբթներէն ալ 1,824։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, կ'ըսէ Մալիւմաթ, իրեն զրկուած տեղեկագրի մը վրայ, հրահանգ տուաւ Տիարբէքիրի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազին դատաստանի ենթարկել Լոճէ գաւառակին նախկ ու նախնական դատարանին նախագահ Սէյիթուլլահ Ֆէյզի էֆ.ն, հարցաքննիչ դատաւոր Ստեփան էֆ.ն ու օգնական Զիւլֆիքար էֆ.ն եւ ընդհանուր դատախազի օգնական փոխանորդ ստիկանութեան զօմիսէր Շեւքրի էֆ.ն որոնք իրենց ոճրագործ ամբաստանուած անձերը բանտարկելու եւ արձակելու առթիւ կաշառքի հետեւանքով իրենց պաշտօնը չարաչար գործածած են։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց թէ Պասրայի նաւահանգիստին մէջ Հնդկաստանի ժամանումները միայն բժշկական քննութեան ու ապանեխումներու պիտի ենթարկուին, եթէ տասերկու օրուան աւելորդութենէ մը ետքը հիւանդութենէ զերծ նաւահանդիստէ մը ազատանցագիր ստացած են։

— Նոյն Խորհուրդը որոշեց Պասրայի նաւահանգիստին մէջ բժշկական քննութեան ու ապանեխումներու ենթարկել պարսկական ծովեզերքներուն ժամանումները։ Պուշիրի ժամանումները եթէ հարկ ըլլայ առանց քարանթինայի գործողութեան պիտի ընդունուին։ Բժշկական քննութիւնները ու ապանեխումները քաղաքներու ժամէն աւելի չպիտի տեւեն։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, կ'ըսէ Մալիւմաթ, երէկ դատեց Տիմիթրի Միմարիսը որուն նկատմամբ նախապէս արուած վճիռը բեկած էր վճռաբեկ ատեանը։ Այդ անգամ ընկերն է արմենիի վանական Մրխիթիտի որ խարդախութեամբ սրնանկացած է։ Մրխիթիտ մեռած ըլլալով անոր մասին բան մը չկար. իսկ միւս ընկերը Լեւոն Բէնիրճեան երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էր։ Եղեռնադատ ատեանը երէկ կրկին անգամ քննեց խնդիրը եւ նկատելով որ Միմարիսս խարդախութիւններ գործած է, դատապարտեց զայն ութ ամսուան բանտարկութեան եւ քսանչինգ ոսկի տուգանքի։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԸ.— Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքարանը վճարեց այն երեք հազար ոսկին զոր փոխառած էր Ֆէյզիի Պատրիարքարանէն։

—Մէնիլիքի երեւելիներէն մէկը հինգ հարիւր ոսկի նուիրեր է Ֆէյզիի Պատրիարքարանին։

—Յունաստան գտնուող Ռանկաբ կոմսուհին հինգ հազար ֆր. զրկեց Յունաց Ս. Պատրիարքին. յոյն հասարակութեան աղքատներուն բաշխուելու համար։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.— Իզմիրի մէջ Գիրեսքալա Մավրիտի անուն կին մը մեռեր է հարիւր տասնչինգ տարեկան։ Մինչեւ վերջին վայրկեանին կատարելապէս առողջ էր։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանին երկրորդ կարգը տուաւ Աղեքսանդրիոյ կառավարիչ Մահմուտ փաշայի։

ՄԱՔՍՈՅՑԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ իւշա հիւանդ ըլլալով երէկ բացակայ էր իր պաշտօնատեղիէն։

ՏԻԱՐԲԷՔԻՐԻ նահանգին նոր տէֆթէրաբ Պէհա պէյ, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԿԻՒՐԼԷՆ կը գրեն հետեւեալը.— Պողոսեան Ասատուր նշանուած էր Հաճի Սիմոնի աղջկան։ Վերջերս իմացաւ թէ այդ աղջիկը իրեն պիտի չտան, Օր մը երբ աղջիկը բաղնիքէն ուշ կ'երթար, Ասատուր ուզեց զայն փախցնել, եւ երբ կը քաշկռտէր, ձեռքը գտնուած ատրճանակը կրակ տուաւ։ Գնդակը մխուեցաւ նոյն պահուն անկէ անցնող ուրիշ հայ կնոջ մը կուրծքը։ Այդ կինը քիչ ետքը մեռաւ։ Ասատուր ձերբակալուեցաւ։

ԴԱԼԱԹԻՈՅ մէջ երէկ գիշեր ոճիր մը գործուեցաւ։ Լուի Շըվալիէ անուն մարդ մը 35 տարեկան, ժամ մէկուկէսին Կիւլէ Հալքա փողոցին մէջ Պարպա Անաթասի գինետան առջեւէն անցած ատեն, երեք հոգի դէմը ելլելով դրամ պահանջեցին։ Լուի ըսաւ թէ դրամ չունի. ատոր վրայ կռիւ մը ծագելով, այդ երեք հոգին դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեցին Լուին։

ԿՈՅՐԵՐՈՒ ԴԱՏ ՄԸ.— Իզմիրի պատժական ատեանը դատեց կոյր մուրացկան մը։ Բեդրօ որ իր արհեստակիցներէն կոյր Տիմիթրին սպաննած էր։ Ամբաստանեալը յայտարարեց թէ ոճրին չարժուռիթն էր կին մը. երկուքն ալ միեւնոյն կինը կը սիրէին։ Օր մը Տիմիթրի ոտքերուն տակը առնելով ծեծած էր Բեդրոն որ իսկոյն խաչոր դմելի մը հանելով սպաննած էր իր հակառակորդը։ Բեդրօ դատապարտուեցաւ տասնչինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ներկայիս կուգամ խորին շնորհակալութիւն յայտնել «Լունիօն» հրդեհի եւ կենաց Ապահովագրական Ընկերութեան Արեւելքի Տէօրէն Սիմոն էֆէնտի Դայսրլեանի, ինչպէս նաեւ տեղւոյս Գործակալ Յովհ. էֆ. Կէօվչենեանի, որք փութացին անմիջապէս վճարել հանգուցեալ եղբօրս Ենովք էֆ. Կէնճեանի, յիւեալ Ընկերութեան մօտ կնքած (10000) տասը հազար ֆրանքի գումարը շնորհաւորիններով միասին։

Ի դիմաց ժառանգորդաց
Խ. ԿԷՆՃԵԱՆ

Սամսուն, 1)14 դեկտ. 1903

Տես չորրորդ երես Բարմէլ Օրէնթալի դիմիի եւ դոնեաքի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱՐԳԵԻ

Տարեգլխոյ եւ Ծնունդի տօնին առթիւ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է հարիւր լիրան ոսկի չնորհել մեր Պատրիարքարանին։

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Խան Ժողովը դլխաւորաբար զբաղեցաւ Երուսաղէմի գործերով եւ կատարեց պատուիրակներու ընտրութիւնը։ Թէեւ նախապէս որոշուած էր եկեղեցական պատուիրակ մը միայն ղրկել, բայց երէկեան նիստին մէջ յարմարագոյն դատուեցաւ որ բարձրաստիճան աշխարհական մըն ալ ընկերանայ անոր։ Ուստի, քուէարկութիւն կատարուելով, ներկայ 11 ժողովականներու 8ին քուէովը ընտրուեցան Գեղ. Ժողովի տեսնապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան եւ Կրօն. Ժողովի դեր-տեսնապետ Տ. Վահրամ արքեպիսկ. Մանկունի։

Երուսաղէմի պատուիրակներուն ընտրութենէն ետքը, Ս. Պատրիարքը Ժողովին հաղորդեց Ս. Էջմիածնի գործերուն նկատմամբ ինչ ինչ տեղեկութիւններ եւ Ս. Հայրապետին առողջութեան մասին հասած վերջին հեռագիրը։

Ժողովը մերժեց Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկ.ի հրաժարականը։

—Տրապիզոնի Վիճակին առաջնորդական գործոց մասին ալ խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ եւ որոշուեցաւ գրել առաջն. փոխանորդին եւ Գեղ. Ժողովին որ տեղւոյն գործերը վարեն մինչ լուծումն առաջնորդական խնդրոյն, քանի որ Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Վ. Պոլիս կը գտնուի։

— Կը լսենք թէ Երուսաղէմի լուսարարապետ Տ. Վահրամ վրդ. Աղարեան, որ Եաֆա կը դտնուէր, Երուսաղէմ գացեր է Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին հրամանով։

—Ս. Պատրիարքը երէկ գիշեր Պատրիարքարան մնաց եւ այսօր Մայր Եկեղեցի ներկայ դտնուելով նախագահեց արարողութեանց, ապա Պատրիարքարանի մէջ ընդունեց Նոր Տարւոյ առթիւ եղած շնորհաւորութիւնները։ Ն. Սրբազնութիւնը Նոր Տարւոյ շնորհաւորական այցեքարտեր ղրկած է զանազան անձնաւորութիւններու, թէ՛ Պոլիս եւ թէ դաւառները։

—Սպարապետ Բարձր. Բրիգ փաշա Նոր Տարւոյ առթիւ շնորհաւորական այցեքարտ ղրկած է Ս. Պատրիարքին։

—Կաղանդի եւ Ս. Մնդեան առթիւ, նախապէս եղած հրաւիրանաց վրայ, ըստ սովորութեան Ցիսուս Մանուկի նուէրները կը ղրկուին Պատրիարքարան՝ ի նպաստ գաւառական օրանոցներու։

—Պատրիարքարան գրուած ըլլալով որ Վանայ Արղուսի գիւղին եկեղեցիէն ժամանակէ մը ի վեր օրաբաղձ անօթներ եւ եկեղեցական մատեաններ կը պակսին, Ս. Պատրիարքը գրեց Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ եպիսկ.ի որպէս զի հոգ տարուի նմանօրինակ պարագաներ չկրկնուելու։

—Սելանիկի հոգեւոր հովիւ Տ. Սերովբէ քէնի. Ներշալուշ գրած է Պատրիարքարան թէ տեղացիներէն ոմանք փափաք յայտներ եւ որ իրենց նորածին զաւակաց մկրտութեան արարողութիւնը տուներու մէջ կատարուի։ Տ. Սերովբէ հրահանգ կը խնդրէ թէ ի՞նչ ընէ։ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ յիշեալ քահանային թէ պէտք է մկրտութիւնները մատրան մէջ տեղի ունենան անպատճառ։

— Հրէից Խախապետի տեղակալը այս առաւօտ Պատրիարքարան գալով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքին, ամանորի առթիւ։

— Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Դէորգ Երէցեան Սրբազան Երուսաղէմատան մէջ ամանորի առթիւ բազմաթիւ այցելութիւններ ընդունեց ծանօթ եկեղեցականներու եւ աշխարհականներու կողմէ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՋՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՒԲԼ)

ՎԻԵՆՆԱ, 13 յուն.— Աւստրիական պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ պատերազմական նախարար Ռիթթէյեա ասպետը, երէկ, յայտարարեց թէ անհրաժեշտ պիտի ըլլայ աւելցնել նոր զինուորներու եւ սպաներուն ու ենթասպաներուն թիւերը։

— Ցանձնաժողովը, այսօր, աւարտեց պատերազմական սովորական ելմտացոյցին ընդհանուր վիճաբանութիւնը։ Բոլոր ատենաբանները գոհունակութիւն յայտնեցին պատերազմական նախարարին յայտարարութենց համար։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Ռուսիոյ կայսրուհին ինֆլուէնցայէ վարակուած է թեթեւապէս, բայց վիճակը բնաւ վրդովիչ չէ։

— Պաշտօնական օ եւ է տեղեկութիւն չհասատեց այն զրոյցը թէ Նայրագոյն Արեւելքի ռուսական նաւատորմիղը Բորթ-Արթուրէն ճամբայ ելած ըլլայ։

ԹՈՒՐԻՈ.— Ռուսերէ կը ծանուցնէ թէ ռուսական վերջին ծանուցագրին համար Ճաբոնի կողմէ տրուած պատասխանը յանձնուեր է ռուս դեսպան Պառոն որ Ռոզէնի, այսօր կէս օրէն ետքը։ Ռիւսերէ կը յաւելէ թէ որ եւ է պայմանաժամ սահմանուած չէ բանակցութենց մասին որոնք կը շարունակուին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Զայրլոյթը կը ծանուցանէ թէ պուլկար հրոսակասմբերու պատկանողներէն մէկը վիրաւորեր է նոյն խումբերու պետերէն Սթեֆանովը ու Սէմէրճիէվը։

ԲԱՐԻԶ.— Վաճառականութեան եւ ճարտարագործութեան հանրապետական յանձնաժողովին կողմէ տրուած հացկերոյթին ատեն Նախարարապետ Ռ. Բոնպաճառ մը արտասանեց, մերժելով դաշինքին դէմ եղած յարձակումները ու զրպարտութիւնները։ Ըսաւ թէ հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան յարձակումներուն, Ֆրանսայի վարկը չատ զօրաւորէ։ Նախարարապետը յարեց.—«Խաղաղութեան մասին մեր ունեցած սէրը յայտնուեցաւ իրաւարարական երկու դաշնադրութիւններու կնքումովը եւ այն համակրական ընդունելութիւններով որոնք եղան վերջերս Ֆրանսա այցելող վեհապետներուն։ Հակառակազգայնական կուսակցութեան, Ֆրանսայի բոլոր մտածումները եւ երազները դէպի խաղաղութիւն կը ձգտին»։ Պ. Բոնպ պէտք ցոյց տուաւ ձախակողմի չորս խումբերուն միութեանը, ինչպես նաեւ վաճառականներու եւ ճարտարագործներու միութեանը՝ ազգայնականներու հանդէպ։ Միանգամայն իրեւ պայման ցոյց տուաւ հանրապետական կուսակցութեան բարենորոգումը ու զարգացումը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ, 13 յուն.— Ռուսիոյ կայս. գերդասանին մէջ կ'ըսուի որ կայսրուհին առողջական վիճակը քիչ մը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

ԲԱՐԻԶ.— Լոնտոնէն, Թոքիոյէն ու Սէուլէն առնուած տեղեկութենց ամբողջութիւնը նուազ լաւատես է։ Բարէյաի կայսրը որոշեր է մեծ տէրութենց միջամտութիւնը ուզել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճաբոնի լրագիրները նոր էն պատերազմասէր կարծիքներ կը յայտնեն։ Կ'առաջարկեն որ կառավարութիւնը վճռական կերպով դործէ, վասնզի ձրգտումները վնասակար են։

—Ճաբոնի նախկին նախարարները այսօր գումարուեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Թոքիոյեն առնուած եւ արտաքին գործոց նախարարութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճաբոն որոշած է որ եւ է յարձակողական ձեռնարկ չընել Բարէյաի մէջ, որքան ատեն որ բանակցութիւնները շարունակեն Ռուսիոյ հետ։ Այդ լուրը որ կը հաստատէ Զէմուլբոյի մէջ ճաբոնական զինուորներ ցամաք ելած ըլլալու հերքումը, չատ ապահովիչ կը նկատուի Աւստրիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։

—Վիէննայի ճաբոնական դեսպանատան զինուորական կցորդը հրաման ստացաւ Թոքիո դառնալու։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ռուզվէլթ նախագահը պատրաստ է միջնորդելու, բայց ամէն պարագայի մէջ կատարեալ չեզոքութիւն պիտի պահէ։

ԲԷՌԼԻՆ.— Զինկ իշխանը ծանոյց ճաբոնական դեսպանին թէ երբ Ռուսիոյ ու Ճաբոնի միջեւ պատերազմ ծագի, Չին չէզոք պիտի մնայ։

— Ճաբոն պիտի չարունակէ բանակցութիւնները, վասնզի իր պարտաւորութիւնները լրացնելու համար ժամանակի կարօտ է։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Բարիզէն առնուած հեռագրի մը նայելով, Ֆրանսայի կառավարութիւնը կը կարծէ թէ ռուսական վերջին ծանուցագրին մէջ եղած զիջողութիւնը լուսալի կ'ընծայէ թէ պատերազմ տեղի պիտի չունենայ։ Այդ զիջողութիւնը կը վերաբերի Քորէայի մէջ Ճաբոնի ազդեցութեան գերակշռութեան ճանաչմանը։ Այդ պարագան աւելի նը պատաւոր տպաւորութիւն մը գործած է Թոքիոյի մէջ։ Հաւանական է որ այդ զիջողութեան մասին բանակցութիւնները տակաւին չարունակուին։

ԲԱՐԻԶ.— Երեք ամիս առաջ անգլո-ֆրանսական իրաւարարական դաշնադրութեան կնքումը ծանուցուելուն առթիւ ըսուած էր թէ Բարէյի ու Լոնտոնի դահլիճները պիտի բանակցին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ եղած զանազան վէճերու համար։ Ո՛չ այն ատեն եւ ոչ հիմա ոչ օք միտքէն անցուց թէ այդ անագին ու փափուկ գործողութիւնը կարենայ կատարուիլ համաձայնութեամբ մը միայն։ Խօսակցութիւնները չարունակեցին եւ տակաւին կը շարունակեն Լոնտոնի մէջ՝ դժուարութիւններ կէս առ կէս պարզելով։ Շատեկան է դիտնալ թէ մէկ երկրին զիջողութեանը փոխարէն միւսը ինչ պիտի տայ։ Կարծիքներու փոխանակութիւններ կրնան կատարուիլ։ Պէտք է նաեւ որ ռուսեւճաբոնական վէճի նման խնդիրներ տարբերք չըլլան այդ երկարատեւ խօսակցութենց։ Նոյն իսկ եթէ չարունակուին, դարձեալ վերջնական համաձայնութիւն մը նմանութիւնը չունին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Բոլոմպոյ պատուիրակ Ռէյէս զորավարը, Ուաշինկթընէ ճամբայ կ'ելլայ, վասն զի չկրցաւ յաջողցընել իր այն պաշտօնը՝ որ է Մ. Նահանգաց ու Բոլոմպոյ միջեւ խաղաղասէր կարգադրութիւն մը ընել Բանամայի մասին։ Զօրավարը ալ եւս Ուաշինկթընէ պիտի չդառնայ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ կայսրը բոլորովին ետ կնցած է Մինկերկրական մէջ ուղեւորութիւն մը կատարելու խորհրդէն։ Հոհենցոլրն զբօսանաւին այդ միտքով հրաման տրուեր է։

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԲԱԺԻՆ

Մտուրիին երկնայը. — Իրլանտայի գիւղացուն մը հարցերութիւն ունեցեր է հաղորդելու թէ, մարդ եթէ իր մտքը երբեք չկտրելու ըլլայ, օրքան երկայնութեան կընայ հասնիլ։ Փորձով կրցած է հաստատել թէ միջին հաշուով մէկ չաթուան մէջ, մտքը երեք միլիմէթրի չափ կ'երկննայ։ Մէկ տարուան մէջ ուրեմն 16 սանթիմէթր կը բուսնի գրեթէ։ Վերջապէս գտեր է թէ, ութսուն տարեկան մարդ մը մ'ստ ածիլուելով չուրջ ինչուկէս մէթր մազ կարած պիտի ըլլայ իր կեանքէն։ Ըսողներ կան թէ մահուընէ վերջն ալ մտքը կը բուսնի, եւ իբր նշանակ Մեծն Նաբոլէոնը ցոյց կուտան։ Սակայն տարիկ ապացոյց մը չկընար հաստատուիլ, որովհետեւ հանտեղի կլիման բոլորովին տարբեր հանգամանք մը ունի։

Աշխարհիս ամենեն խոշոր հաւկիթը. — Լոնտոնի ՍաուԹ Քենսինկթըն թանգարանին մէջ կը պահուի հսկայ թռչունի մը կմախքը, որ նախապատմական դարերու մէջ ապրած է երկրիս վրայ, մասնաւորապէս Մատակասքարի մէջ, բնագէտները, aepyornis maximus կ'անուանեն զայն։ Ոսկրներուն տարածութենէն կ'ենթադրուի թէ, այդ թռչունը իր կենդանութեան ատեն՝ 3 մէթր 18 սանթիմէթրի չափ բարձրութիւն մը ունեցած պիտի ըլլայ։ Վերջերս Լոնտոնի մէջ այս տեսակ թռչունի հաւկիթ մը ծախուեցաւ, 50 անգլիական ոսկիի, որ Պ. Կրոուլէյի նշանաւոր հաւաքածոյին մէջ կը դտնուէր. Չպլամի հաւկիթէ մը 6 անգամ աւելի էր անոր մեծութիւնը, իսկ հասարակ հաւկիթէն 148 անդամ աւելի մեծ էր։ Կրնայ ըսուիլ ուրեմն թէ աշխարհիս ամէնէն խոշոր հաւկիթն է... եթէ ոչ ամէնէն թարմը, վասն զի այնքան երկար դարերէ ի վեր՝ չնորհիւ իր կեղեւին կարծրութեան եւ թանձրութեանը, կրցած է անեղծ դիմանալ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Յունուար		
Անգլիական Քոնսոլիտ	97	75
Միացեալ պարտք բ.	86	—
Միացեալ պարտք գոց	86	—
Ցանկանան Պանքա	12	10
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	—
» Մենաբոյ	42	—
Թուրքական 1888	92	—
Եգիպտէն իւնիֆիք	103	25
Ֆոմինկալ	102	—
Բրանսվալ	2	87
Այտին երկաթուղի	14	50
Գոխանակագիր	25	37 3/4
ԲԱՐԻԶ, 13 Յունուար		
Ֆրանս. Դանթ 3 %	97	45
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	87	72
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	87	72
Օսմ. Հայս. Պարք	ֆր. 589	—
Ոսմանիէ	» —	—
Բուէյի երկաթուղի	» 129	—
Օսմ. մարատուն	» 467	—
Օսմ. Ռիւժի	» 369	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	» —	—
Քէյտի Լիոնէ	» 1140	—
Իտալիան Դանթ	» 132	30
Սպանիական արտաքին	» 86	69
Բրանսվալ	» 102	—
Էք Լոնտոնի վրայ	» 25	175
Ի տանվզեղ	» —	—
ՎԻԵՆՆԱ, 13 Յունուար		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր. 239	70
Բուէյի երկաթուղի	» 130	50
Օսմ. Ռիւժի	» 344	—
ՊԵՐԼԻՆ, 13 Յունուար		
Ռուպլը	ֆր. —	—
Բուէյի երկաթուղի	» 137	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	» 104	—
Ֆին. Լոտոնի վրայ 3 ամս.	» 20	280
ՊՐԻՍԷԼ, 13 Յունուար		
Միացեալ պարտք	96	87
Բուէյի երկաթուղի	126	75

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՌՈՒԹԻՒՆ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ԶՐԱՑԻ ՅԱՐԿԸ
(Ձիւռ Զարեքեանց գեղը)

Նորը, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւններ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ մէկ օր, (մինչեւ կէս չգիներ հիւանդ կ'ընդունին։

Գ. ԳԱՐԱԿԷՕԶՕՖ

Վաճառատուն լուսանկարչական պիտոյից
Կալաթա, Վօյոնոտա խան, թիւ 65

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդաց թէ, այս անգամ յաճախորդներուս պահանջքին ու ճաշակին գոհացում տալու նպատակաւ, վերջին նորաձեւութեանց համեմատ, վաճառատունս կը գտնուին Kodakներ, Trépied-ով ամէն մեծութեամբ լուսանկարչական գործիքներ։ Lumièreի, Jouglaի եւ Grieshaperի լուսագոյն ցլաքներէն զատ կը գտնուին նաեւ սոյն տուներուն սիրի, ռաթի եւ պրոմիուի զգայուն թուղթերը, ամերիկեան aluminium Stéréoscopeներ պատկերներով, եւրոպական եւ տեղական ամէն քարթ-փոսթալներ եւայլն եւայլն։

Գիները խիստ դիւրամատչելի

Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով եւ խնամքով։

1904
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
Ս. ՓՐԿՉՔ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՄԱՐ

Առաջիկայ 1904 տարւոյ Ընդարձակ Օրացոյցը հրատարակուեցաւ նախապէս հաստատուած հրահանգին եւ զանազան կողմերէ յայտնուած փափաքներու համաձայն, նախորդ տարիներէն աւելի ճոխ եւ չատերը դոհացնող պարունակութեամբ ու 567 էջերու ընդարձակութեամբ։

Կը բովանդակէ.

1. Բուն օրացոյցը, չորսեակն տօներ, եկեղեցեաց տօնախմբութիւնք, անուանց տօնախմբութիւնք ու տարարները։

2. Օրացոյցի պատմութիւնը (1757 — 1904) նշանաւոր թուականներ, եկեղեցական թուականներ եւայլն։

3. Վիճակագրութիւն աշխարհի, անտեսական եւ ուսումնական անհրաժեշտ գիտելիքներ։

4. Վիճակագրութիւն պետութեանց, ելք, մուտք, հեռագիր, թղթատար եւայլն. վեհապետք աշխարհի։

5. Վիճակագրութիւն Օսմ. Կայսրութեան, օսմ. ինքնակալք, օսմանեան պաշտօնէութիւնք, օսմ. դաւառներ, հայ ամենաճանաչուած եւ հայ պաշտօնեայք։

6. Նուիրապետութիւն հայոց, կաթողիկոսութիւն ամենայն Հայոց, Աթոռ Կիլիկիոյ, Աթոռ Աղթամարայ, Աթոռ Երուսաղէմի, Աթոռ Կ. Պոլսոյ, Հայրապետութիւն Հայոց, Պատրիարքարան Հայոց Թուրքիոյ, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոց, թաղօրյք Կ. Պոլսոյ, եկեղեցեաց մէջ թաղուած ազգայինք, մասնաւոր թեմեր, առաջնորդական վիճակներ ըստ վարչական վերջին կա գաղութեան։

7. Վիճակագրութիւն հայ հոմէական հասարակութեան, Հայ բողոքական հասարակութեան եւ Թուրքիոյ միւս հասարակութեանց։

8. Կենսագրութիւն ազգային նշանաւոր վախճանեալներու (1 Յունուար 1901 —Սեպտ. վերջ 1903)։

9. Գործառնական—գործածական, լիակատար տեղեկութիւնք օսմ. կայս. պանքայի, երկրագործական դրամատան, Գըրէքիւլ Լիսէէի, Սէլանիկի դրամատան, Միութիւն դրամատան եւ զանազան երկաթուղեաց ընկերութեանց մասին, օսմ

ՍԱՆԻ ՇԲԱԴՐԱՄ, ԲԱՐԻՋ 1900

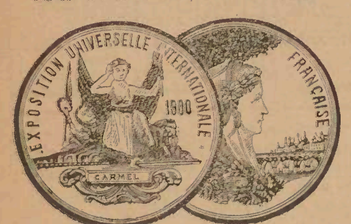

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ Օրիանթալ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) ՄԵԾ ՄԱՐՍԱՆԵՐԷՆ

վարպետ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարեալուծումը

1903 յունուար 2ին այցելեցինք Քառմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 800 տակառ եւ 49,000 լիտր։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ լիտրէն 2ական նմոյշ առինք որոնց ստորագրումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութեամբ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՌՈՒՇԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսօր Ա. ՐՈՒՆԷԻ, Պօրտոյի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսօր ԿԱՅՈՆԻ, Համալսարքի քաղաքագիտութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒԻ, Ս. Բեղերսպուրգի կայսերական համալսարանի բրոֆէսէր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օռէնբուրգի կայսերական համալսարանի բրոֆէսէր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ ստորագրուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ, Դրասեղեակ եւ մթերանոց. ՁԱՎԱԹԻՈՒ ԹԱՐԱԹԸ, ՍԻՊԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Էթիքէթին եւ խցանի բաբսիլեռուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառասնիւթը որ կը կրէ Քառմէլ Օրիանթալ ընկ. բառերը

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 ֆրանկ

Սպառնալագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ ռենտաս, Իտալիա

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, փնարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խանի դէմը, Վլայոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԼԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այնթաբ, Ակիսն-Գարահիսար, Հալեպ, Աղէքսանդրիա, Լարնէք, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Գրուսա, Դամասկոս, Դամիաթ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնդա, Գահիրէ, Մերսին, Միտիլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ և Սամսոն, Սէրեզ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը ղեղէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, բէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կըտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, ապահովական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ ռոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ, մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ակէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսիգնասիոնով եւ ազատ տէպոզիթոյով ապրանքներ առանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակառութիւնեաց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ ալ Բարիի, Բուսմէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակառութեան արժեթուղթեր եւն. եւն։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Բումէլի երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրուքեռները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Իւանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պղտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Իւանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՀԱՅԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔԲԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաշադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չենծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագդը Էքբէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատանքը եւ առողջապահական Խորհուրդին ալոտնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ սառամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի մէջ ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հագի, ցնդաառաքի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գրանուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ դրուշ։ 44—80

Ո Հ ՏՈՒՆ ՄԸ

Հիւանդութենէն դէմ ապահով է եթէ իր մէջը չիգտնուի շիշ մը

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։ 26

SCOTT'S EMULSION

(ԸՍԿՕԹԻ ԲԱՂԱՌԴՐՈՒԹԻՒՆ)

Թոքախտ, պրօնշիտ, հաղ, հարբուխ և բարակցաւ, և տղայոց անդամներու թուլութիւն, խոյլ (սրբաձա) և բոլոր արեան աղէտներու համար անգին դարման մըն է։ Առաջին անգամ առնուելով բժշկելու կ'ըսկսի և կը շարունակէ։ Մանր տարի հաղարաւոր տղայք մահուանէ ազատելու կը ծառայէ։ Հիւանդութիւններէ վերջը՝ կորսուած զօրութիւնը կը վերականգնէ, և աչքերու փայլունութիւնը նոր կը բերէ և մարմնոյ կեանք կուտայ։ Դիմելու մէջ նոր հրաշք մըն է, և ուտելիքներու նկատմամբ ալ հրաշք մըն է։ Մինչև վրան այս պատկերով վարդագոյն փաթեթի մը մէջ կը գտնուի։

Բոլոր դեղագործները և դեղագործները ունին։

COMPAGNIE ROSSIA ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆ

ԸՆԿԵՐութեան կեդրոնատեղին, Բեղերսպուրկ

Ընկերութիւնը խնամատարութեամբ պայմանագրեալ ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ ապրանքներու, ճամբորդութեան պարագաներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցի խորտակուելն։ Դիմում ինչպէս նաեւ կնոջի վրայ, ոսկի կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Սրոշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վլայոտա, Ղալաթիա։

Մնաւորեն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 524

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 191,934,57
Տարեկան հասոյթ ապահովագիներէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,172
Վճարումներ՝ բանի վիճաբերներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձումներու, եւն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆԴ ՍԸՆ

Մէյտանեղդ փողոց, Ալալէմնի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ Ալեքսիատի խան ու Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԲԵԼԻՈՒԹԻՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒՍԱ	1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒՍԱ
ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆԴ ՍԸՆ, Ալալէմնի խան, Պոլիս 33—52

ԳԱՐԼԵՄԱՆ ՔԷՊԻՐ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

Պէյ Օղլուճատ Ճատաքի Քէպիր, Նումիրօ 362—364

Վէ Կալաթատա Պէյօղիւ Միւլլէր խանընատ

Գատարնալար վէ չօճաղլարա մախսուս հաղրը էլպիսէլէր վէ պէյազ չամաչուր թաղա՛ղլարը վէ սայիր հաղցնատ.

Սարբէս նումումի

Զիրաէքի մէկլաբը մուխթէլիֆի թիւճարիեէ իչպու սաթըչտա միթէսսաբիէնն տախլ պուլունճաղլար տրը.

Ցանելա, չօրապ, մէնտիլ, էթէքլիքէր, գրավաթլար, կէօմլէքլէր, օմուզ աթգըլարը, եաթագ աթգըլարը, քօրսէքլէր, չէմսիլէլէր, էլտիվէլէր, չանթալար վէ թապաղալար, սուֆրա թաղըմլարը, եաթագ էօրթիւլէրի, մատաբալամ, խալըլար, բէրաէլէր, էնվայը եուկը գումաշլար վէ զայրը հիւմ.

Իրիէքլի վէ եուկը գումաշլար բարչալարը սէրմանէսիանէն տահա էչվէն ֆիաքիա ֆիրուխթ օլունճաղլարը։ 19—20

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բնաւաքի

La VELOUTINE

CHes FAY, Perfumista

PARIS, 9 Rue de la Paix, 9, PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԳԻՆ ԵՐԹԵՒՆԵՐՈՒԹԵԱՆ, ՇՈՒՇԷՔ

1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ ցնոր ծանուցում թիւն

Վոսփորէն կամուրջ

2	Արեւ. գրչ. օրհ. աչշիք.	22
2 —	Գէպէք չէնկ. պէյլ. զուզզ. պէշի՝	19
1 45	Եսիմ. մէզպ. պէշ. Գրպ. եէնք. էմրկ.	40
2 20	Սէնե. մարկ. բ. հիսար պէպէք արեւ.	
Դրշ. Օրհ. Պէշկ. Գաւշ.		
1 45	Գէյք. բշպ. չպուզ զանլ ան հիսար զանտ վ նի. չէնկ. պէյ տուզզ	44
2 30	Եսմ. մէզր. պլրտ. Գրպ. հնր. սէնե. մրկ. աշկ.	16
3 10	Մրկ. բ. հիս. պէպէք Աբվ. գրչ. օրհ պէշիրիաշ	45
3 —	Ա. հի ա. զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. զուզլ. պէշկ. Գաւշ.	34
2 20	Ա. Բ. գալաց եեմ. մէզր. պլրտ. Գարպ. պէյք բաշպ. չպզ. զալ. ա. հիսա զանտ. օրհ. պէշ.	41
3 50	Ա. հիսար զանտ. վա իշ չէնկ. պէյլ. զ ուզզ. պէշիրիաշ	3
3 15	Սամ. մէզր. պլրտ. Գրչ. եենք. սէնե. էմրկ. պէշիրիաշ	50
4 5	Մրկ. բ. հիս. պէպ.ար. գրչ. օրհ. աչկ. զապաիաշ	10
4 50	Ա. հիսար զանտ. աչէք արե. չէնկ պէպ. օրհ. պէշկ. Գաշշ՝ սիրբէնի	19
4 15	Բ. Ա. Գալաց եեմ. մկպ. պէպ. Գրպ. նեք. սէնե. մրկ. բ. հս. պէպ. արեւ. գրչ. սրհ աչկ.	37
5 —	Գէյք բաշպ. չպուզ զանլ. ա. հ սաբ զանտ. վանի. չէնկ.պէյլ. պէշկ.	44
6 —	Գէպէք արեւ. գ. 22.չէնկ. պէյլ. օրհ. աչկ. զապաիաշ սիրբէնի (ալ եբուլեկը մինչեւ գիշերները 10 պիտի շարունակուի)	46
5 45	Եեմ. մարպ. պլրտ Գրպ. նեք. մրկ. բ. հիս. պէպ. արեւ. գրչ. օրհ. աչկ.	36
6	Գէյք.գ բշպ. եէնք. սէնե. զանլ. մրկ. բ. ա. հիս. զանտ պէպէք Աչեվ. գրչ. չնկ. պէյլ. օրհ.հուզզ. պէշկ. գզկ.	22
8 5	բ. ա. հրաբ զատ. արե. չէնկ. պէյլ. զուզկ. աշկ. գպպ աշ	43
7 35	Եեմ. մէզբպ. ալպբ. Գարպ. պլյբ գ նեիբ. սէնե. մրբ. Բ. հիս. պէպ. ա. ն. գրչ. օրհ. աչկ.	31
8 23	Բ. ա. Գալաց գպ. պլրտ. Գրպ. պէյբ. բշպ. չբպուզ. անլ. ա. հիսար զանտ. գ նի. չէնկ. էլլ զուզկ. պէշկ.	39
9 10	Եեմ. մէզբ.էլօրտ. Գրպ. եենք. սէնե. մրկ. բ. հիսր պէպէք արեաբուզէօյ գրչ. օրհ. պրհ.	45
10 15	Գէյբզ եեմ. զանլ. ա. հիսար. գնտ. չէնկ. պէյլ.զուզկ. իւկ.	44
10 50	Մրկ. օրհ.	50
10 5	Վանի. գրչ.լեշիքաշ	19
11 15	Գէպէք	22
10 0	Բ. Ա. գալգ եէնիմ. մէզպ. պէօիլ.տ. Գարպ. օրբ. մրկ. բ. հիս. պէպէք արեաբ. օլ. պէշիկաշ	3

Կամուրջէն Վոսփոր

2 50	Գէ.լբեաշ օրհ. գզ. արեվ. պէ պէք բ. հիս. մրկ. սեն. եենք. Գրպ. պէօյբ. մէզպ. եենմ. բ. ա. գալաց.	37
3 5	Գէշիր. օրհ. արեվ. մրկ.	40
3 15	Գաալեշ. պէշհ. զուզզ. տ Գ. պէպ. չնկ. գրչ. արեվ. պէպէք գանտ. ա. հիսաբ բ. հիս. մրկ. գանլ. սեն. եենք. բշպ. պէյբզ.	22
3 30	Ի սկ. գուզկ. պէ լ. չենկ. վանի. գանտ. ա. հիս գա՝ լ. չպուզր բշպ. պէյբզ	44
4 0	Գէշկ. չեկ. ա. հիսաբ	16
4	Գաալեշ. աշշիկ. օրհ. գրչ. արեվ. պէպէք բ. հ՝սաբ մրկ. սեն. եենք. Գարպ. պէ.յբ. մէզ եենմ.	38
5	Գէշ.Գ. օրհ. գրչ. արեվ. պէպէք (ալ եբեվ.ուեւ.մրնեք մինչեւ գիշերները 10 պ տի տեւէ)	43
5 15	Գաալեաշաշ պէշկ. Գուզկ. պէյլ. չենկ. վանի. գնտ. ա. հիս. գանլ. Չպուզբբ բշպ. պէյբ. Գրպ. պէյբ. մէզպ. եենմ.	34
6	Գաալեշ. պէշկ. օրհ. գրչ. արեվ. պէպ. բ. հ՝սաբ մրկ. սեն. եենք. Գրպ. պէօբ. մէզպ. եենմ. բ. ա. գալաց	39
6 40	Գէշիկ. զուզկ. օրհ. աչշ. չենկ. գրչ. արեվ. պէպէք բանտ ա.հսաբ. գալ.բ. հիս. մրկ. եենք. աչ գ.գ Գրպ. պէօբիբ. մէզպ. եենմ.	45
8 45	Գշկ. զուզկ. պէյլ. չենկ. վանի. գնտ. ա. հիս. գալ՝ լ. չպուզ.բբ բշպ. պէյբզ	44
9	Գէշկ. սրհ գրչ արեվ պէպէք բ. հ՝ սաբ մրկ. ե բ. Գրպ. պէպբ. մէզպ. բ. ա. գալաց	37
9 55	Գաալեշ. պէշկ. օրհ. գրչ. արեվ. պէպ. բ. հիսաբ մրկ.	50
10 30	Գ.շկ. սրբկ. սեն. եենք. Գրպ. պէօյբ. մէզպ, եենմ.	49
10 10	Գ.շկ. զուզկ. պէյլ. չենկ. վանի.	10
10 20	Գէշկ. գանտ. ա. հիս գալ՝լ. չբպուզբբ բ.պ. պէյբ. մէզպ, բ. ա. գալաց	40
10 35	Գէշկ. օրհ. գրչ արեվ. պէպէք	22
10 50	Գաալեշ. պէշկ. գ.ա գզ. պէյլ. չենկ.բբ. վանի.բ. գանտ.լ. ա. ք. հիսաբ պէպէք	50
11 25	Գ.շկ. սեյլ. գանտ. ա. հիսաբ գանլ. չբպուզբբ եենք. բշպ. պէյբ.	45
11	Գէշկ. սրհ. գրչ. արեվ. պէպ բ. հիս. մրկ. սեն. եենք.	38
11 25	Մրկ. եենք. Գրպ. պէոյբ. մէզպ. եենմ.	46
12	Մրկ. նենք. Գրպ. պէոյբ. եենմ.	10
11 45	Գէշկ. օրհ. արեվ. պէպէք բ. հիսաբ մրկ. սեն. եենք. պէյբ.	44
11 50	Գշկ. զուզկ. պէյլ. չենկ. վանի. գանտ. ա. հիսաբ	31
12 10	Գ.շկ. օրհ. գրչ. արեվ. պէպէք	22
12 10	Ի սկ. զուզկ. չենկ. գանտ. արեվ.	19

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԻ

Ընդարձակ Հարի և Պոլսոյ եւ Օսմանլի

Անուանք	Գին	Անուանք	Գին	Անուանք	Գին	Անուանք	Գին
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գոզ	1011	Մալմ	724
Ալէքզ	3607	Գանկ	2906	Գրանտ	1695	Մարէնկ	3273
Անտէլ	1541	Գարտ	895	Հրոս	775	Մարգէլլ	3709
Արիանզ	2274	Գիտ	4311	Հիտալկ	1581	Միքստ	3657
Գասսանս	1822	Գանինս	987	Հինտ.	3720	Միլ	1057
Գորտինս	1264	Գուրդ	2383	Հորատիս	3600	Մանգէսլլ	1735
Գրանդ	1076	Գրաբ	1713	Հուսարէ	695	Մուրիլլ	2419
Գրիւն	841	Գրնամ	504	Իսկ	2354	Նէրս	1083
Գրֆիլ	4431	Եպրս	2464	Իսաեռ	5540	Օհիս	4100
Դէյրս	1671	Էլսորտաս	1520	Յիլս	1080	Սնոբարտ	4036
Դայիրս	1337	Էրազ	1841	Քիէս	1053	Օրլանս	1595
Դամէս	1244	Ֆիտ	954	Քոլինս	3307	Քալերս	1697
Դազ	1094	Ֆինլանա	1828	Քոմս	1700	Քոլ	510
Զիրալ	2729	Ֆլամինկ	849	Լէս	1053	Ռիտեր	5299
Միսէր	1831	Ֆրանչիսքոս	4532	Լէբանզ	2274	Ռինոլտ	1663
Գիս	2697	Գամիլտ	3060	Լիվսրնս	1843	Ռոլլ	1613
Գոլդրոս	4295	Գիբսոնս	1243	Լոբէնս	3191	Ռոմէս	1789

Հանդիսաւոր վաճառքով Հրէն հոս հասած է։

Գրեանց չ գենուը, նաւատեռ Ուի 4։

Դիմել առ գործակատար՝ ՀԻԼՔ ԵՆՐԻՔՍՕՆ

Գ. 23—24, Քիւլլիւք Մէհմէթ խան, Ղալաթիա 577

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵԼԱՒԱՐԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան երթեւեկութիւններ

Ուղիղ

Գ. 30/12 Սեպտեմբերյ մինչ 10ին մեկնումներ առաջ

Տարանելիք Սիրիոյ, Պեյրութ, Հայֆա, Բաթումուս, Սէյրան, Եաֆա, Բորգամիտ, Ալեքսանդրիոյ մինչ 6ին մեկնումներ

Գ. 1/14 Օսմանեան մինչ 10ին մեկնումներ առաջ։

Գ. 3/16 Մէրսինի, Իզմիր, Բիրէ, Ալեքսանդրիա. մինչ 10ին մեկնումներ առաջ

Օսմանեան մինչ 2ին մեկնումներ։

Գիր. 4/17 Մէրսինա, Սիրնա, Բաֆան, Գիրասան, Տրապիզոն, Բիրէ, Սամսուն մինչ 3ին մեկնումներ առաջ

Տարանելիք Կարնա, Օսմանեան մինչ 3ին մեկնումներ։

ՇՈՓԵԼԱՒԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԷՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵՆ

Ն. ԱԼԳԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԱՄՍՈՒՆ ՏՈՒԵԼԱՒԱՐ

Ամանչ. 18ին Սիրիոյ, Ամ. եկեղեցի։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԳ

Ամանչ. 14ին Գիրիթի Սամսուն, Տրապոն Գ. Բ. Ա և Նովոռոսիյսկ։

» 19 Սիրիոյ, Ամ. Գ. Ա.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.

» » Մարսիլիոյ » 160 »

Բ. » Բարիզի » 150 »

» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ցանկ տարեկան Բարիզի համար

Ա. կարգի եւրոպ. 245 ֆրանկ, Բ. կարգ 75 ֆրանկ։ Ցանկ տարեկան Բարիզի համար

Ա. 516 Բ. ԹՐԳՈՒՆ

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵԼԱՒԱՐԻ

Որ տարեկան երեքական անգամ կը բանեցնէ Լիվերբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Գին	Անուանք	Գին
Լիւքանիա	13500	Սիրիանա	5595
Սարմատիա	16900	Բոհեմիանա	4341
Լուքանիա	12950	Վերոնա	3395
Լամանիա	12950	Համբուրգ	3945
Տարանիա	8625	Թիւրինգիա	2735
Ումբրիա	8128	Միրանիա	5035
Եվրոպա	8120	Մանարիա	2595
Սէրմանիա	7892	Ուսեռոս	3181
Ուրանի	7769	Հերասեռ	3181

Նիւրպուրգի յարգելի. Նաւատեռ ձեռքն ընդհանուր գործակալ Լիվերբուլ հոս պիտի հասնի յու վ. 21ին։

Դիմել առ ՀՈՒԼԻ Ե ՍՍԷՆ

Holy et Seager

Մէյտանէթի խան, թիւ 6, 7, 8. Ղալաթիա, Գալաթա Գործակալ Լոնդոնի։ 25

ՄՈՍ

ՇՈՓԵԼԱՒԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Գլասգոյի Միջերկրականի եւ Եւ Սեպի միջեւ բանող ուղիղներ

Անուանք	Գին	Անուանք	Գին
Ռամանէ	3000	Գիրաս	2500
Ինանս	3000	Նէրէիս	2400
Թիլսբր	3000	Սամարիա	2250
Գանանրա	3000	Բէրա	2950
Նորա	3000	Սիանիս	3000
Օսմանլի	3000	Նորրկ	1350
Մարիանա	2500	Եվլիա	1500

Դիմել առ Ա. ՈՒՆԹՈՒ և ԸՆԿ. Ռոքիթ խան ՀԼԵՍՍ ՍՍՈՒ Ե ԸՆԿ.

194 Ս՝ ՅՈՒ Սգորգ Լիվերբուլ

Տպագրեալ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ